teekäija

JUULI/AUGUST

7/8.2017
hind 3 €
teek.ee
KRISTLIK AJAKIRI
AASTAST 1904

Regina ja Indrek Tambek – armastusega Märjamaale

Respekt välismisjoni ees

Kohila suvefestival inspireeris järgima

Väikeste prohvetite raamatud avanevad

„Usutavad unistajad" rändasid Põhjarannikul

Respekt välismisjoni ees

Erki Tamm, EKB Liidu president

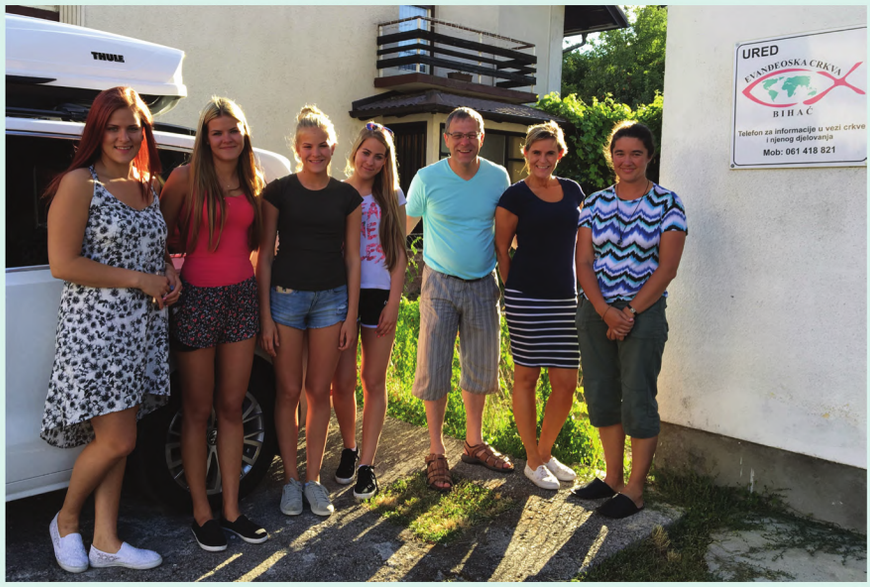

Olen väga tänulik Toronto koguduse välismisjoni toimkonnale, kes tegi mu perele võimalikuks Jael Puusaagi külastuse Bosnias (fotol). 20 aastat tagasi polnud seal ühtki evangeelset kogudust. Jah, olid rahvuskirikud – katoliku (horvaatidele) ja õigeusu (serblastele). Peale 1992.–1995. a sõda jagasid saksa kristlased humanitaarabi ja sellest algas töö Bihaćis, millega ühines ka Jael.

Misjonäritöö on minu arvates üksildane. Su kaaslased vahetuvad pidevalt. 17 aasta tagusest ajast pole Jaelil täna ühtki kaaslast. Meeskonnas võõramaalastega osaduse loomine on väljakutse – kõik, peale kirjutatud Jumala sõna, on erinev. Igaühe usukogemus ja kodukoguduse spiritualiteet on erinev. Jumal kasutab seda erinevust, jõudmaks erinevate inimesteni.

Aja jooksul tekivad isiklikud suhted, mille kaudu jagatakse evangeeliumi. Päevaplaan kujuneb lõunamaiselt. Kalendermärkmikku Bosnias osta ei saa. Helistatakse, lepitakse kokku kohtumine, juuakse kanget kohalikku kohvi ja jagatakse elu ning õpitakse tundma Jumala teed. Nii oli mul koos Riina ja tütardega hea kohalikke teenida lihtsalt koos lauldes (ka bosnia keeles), julgustusesõna jagades ning eestpalveid tehes.

Tohutult peab olema kannatlikkust ja aega tuleb võtta. Muidu ei võeta sind vastu. Eestiski oli 90ndatel, kui iga välismaa külaline teatas, et armastab meie rahvast, raske võtta seda liiga tõsiselt. Eriti, kui ta ei julgenud su sööki süüa ega vett juua.

Sa pead saama osaks kohaliku kogukonna elust – pulmadest ja matustest. Jaeli lood Bosnia sõjast on õõvastavad. Bihaćisse ja ümbruskonda kristlasi eriti ei jäänudki – 99% on moslemid. Viimased pole küll vägivaldsed (võitlesid nad ju koos katoliiklastest horvaatidega õigeusklikest serblaste vastu) ja kardavad ka ise araabia kinnikaetud turiste. See on Jumala suur ime, et täna on Bihaći väikeses koguduses esindatud kõik kolm rahvusrühma.

Koguduses on toimunud samad arengud, mis ka meil peale humanitaarabi lõppemist – siis selgus inimeste sisemine motivatsioon. Need, kellega pühapäeva õhtul (25 inimest) teenistuse järel sain rääkida (mustanahaline neiu New Yorgist tõlkis), on kasvanud Jeesuse järgijateks, kes ise teevad jüngreid.

Kogesime reisil, et me peame olema rohkem kristlased kui eestlased. Kui Bosnia inimeste pääsemine oleks nende oma vastutus, siis jääksid nad islamisse (kuigi ka mošeedes on väga vähe külastajaid).

Kanname misjonäre palves, et Jumal hoiaks omasid ja annaks tarkust, armastust ning püsivust selles teenimises! Minu respekt välismisjoni töötegijate ees kasvas selle reisi käigus tohutult. ■

Armsad misjonisõbrad!

Etniliste koguduste tegevus vabas maailmas on kahanenud, nii ka Toronto Eesti Baptisti Koguduses. Sellega seoses lõpetab meie välismisjoni toimkond oma tegevuse 31. detsembril 2017.

Viimased misjonilehe numbrid saadame juuli- ja detsembrikuus. Välismisjoni kassa aastabilansi annetuste ja pärandiga kanname üle EKB Liidu välismisjoni arvele. Oleme kodumaaga töötanud käsikäes, et toetada ja palvetada eesti misjonäride eest ülemaailmselt.

Komitee praegused liikmed: **Erika Kattai** on üle viiekümne aasta olnud kirjatoimetaja ja lehte trükkinud. **Maire Polashek** on viiskümmend aastat rikastanud misjonitööd mitmes kategoorias, ka oma luuletustega misjoniajakirjale. 1964. a sai komitee liikmeks **Wanda Kosk**, kes lahkus igavikku 2015. Tema panus misjonitööle oli hindamatu väärtusega, olles Vilma Krabi „parem käsi".

Kui toimkonna juhataja **Osvald Medri** 1987. a märtsis lahkus, võttis **Kalle** oma isa kohustused üle. Pärast **Vilma Krabi** lahkumist oktoobris 1992 laskusid tema kohustused minule.

Meenutades nende aastate tegevust – agarat tekkide õmblemist, riiete sorteerimist pakkide jaoks, küpsetamist jõulumüügiks ja mõtterikkaid koosviibimisi, täname Jumalat kõikide võimaluste eest tema riigi töös kaasa aidata. Teie toetused ja palved on olnud suureks abiks välismisjoni töös. Oleme tänulikud kõikide kaastööliste eest pikkade aastate jooksul.

Välismisjoni toimkonna nimel Viive Medri, 31. juulil, 2017. ■

6–9 Indrek suutis säilitada optimistliku hoiaku ja tegi ükskord noortele nalja, et on 21-22aastane (tegelikult oli 29). Selle eest sai ta noomida Mariuselt, kes ühtlasi õpetas Reginat, et kui ta peaks tulevikus meest otsima, et see oleks ikka heast materjalist ja oskaks naist kaitsta. Foto: Hanna Veermäe.

14–15 Vabatahtlike (u 70) tööd juhtinud Siilas Kask tõdes, et festival kasvatas koguduse ühtsustunnet. Pastor Viljar Liht võttis kokku: „Suvefestivalil oli kogudus nähtav ja kogukonnas läks laiali sõnum, et kristlased pidasid pidu. Tipphetkedeks pean peaministri külastust ning laupäevaseid Iisraeli ja „Laulge kaasa!" teenistusi. Foto: Anett Haljasorg.

26–27 Viie päeva jooksul läbisime 78 kilomeetrit ja nägime palju ilusaid kohti. Kõige pikem päev oli 20-kilomeetrine. Reisisime kergelt – asjad said autodega sihtkohta viidud ja kaasas pidi kandma ainult päeva jooksul vajalikku. Telefonid ja arvutid olid välja lülitatud. Foto: Tarmo Lilleoja.

SISUKORD

■ Esikaas. Regina ja Indrek Tambek tänavu Berliinis. Foto: Rahel Toome.

2 Respekt välismisjoni ees Erki Tamm

2 Toronto välismisjoni toimkonna kiri Viive Medri

4 Peaminister Jüri Ratase tervitus suvefestivalile

4 Uus hoogne hooaeg Seminaris

5 Valvamas või mõõtmas Ermo Jürma

6 Regina ja Indrek Tambek – armastusega Märjamaale Märt Saar

10 Kuulad või järgid Erki Tamm

13 Jüngriks olemine VII. Sinu vastus loeb Erki Tamm, Joosep Tammo

14 Kohila suvefestival inspireeris järgima Tiina Kriste

16 Arvustus artiklile „Naised ja mehed kui Jumala teenijad" Heldur Kajaste

17 Vanematekogu esimehe Joosep Tammo kommentaar

18 Radikaalse reformatsiooni kännumurdjate pärand 7 Andres Saumets

20 Väikeste prohvetite raamatud avanevad Janek Järveots

22 10 noortesõbraliku koguduse tunnusjoont 2 Einike Pilli

23 „Mina olen", ütleb Jeesus I Peeter Roosimaa

25 Käisin pastoriperede laagris Marilill Roosimaa

25 Tänulaul Tuuli Geetsia Tšaškin

25 Mis ei jää Issandal siiski märkamata? Ristsõna

26 „Usutavad unistajad" rändasid Põhjarannikul Einike Pilli

27 Suvefestival Kohilas

Peaminister Jüri Ratase tervitus suvefestivalile

Foto: Anett Haljasorg.

Austatud liidu president Erki Tamm! Head pastorid ja vaimulikud! Kõik koguduseliikmed ja külalised! Auväärt vallavanem!

Mul on siiras heameel täna siin teie ees seista, sest EKB Liiduga ühendavad mind tihedad sidemed. Juba mu vanavanemad kuulusid sellesse liitu. Seepärast oli ka pisut enam kui aasta eest siinsamas Kohilas koguduste liidu üritusel kohal ka minu isa Rein Ratas.

Teda tutvustati Riigikogu liikmena ja loomulikult paluti tal ka sõna võtta. Isa ei hooli aga tiitlitest, vaid tutvustas end armusaanud patusena. Selline on alati olnud tema väärtushinnang, ta on püüdnud toetuda igavikulisematele väärtustele, nagu kahtlemata on ka usk.

Usk on kummaline asi. See on justkui igaühe enda oma. Samas on usk ikkagi see, mis inimesi omavahel kokku liidab, aitab igapäevast elu elada ja ka ülevaid asju korda saata.

Tänavu 8. aprillil alustasime Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva ürituste tähistamisega, mis kestavad kokku pea kolm aastat, kuni möödub sajand Tartu rahulepingu allkirjastamisest. Nende pidustuste esimene üritus toimus Peterburis ja meenutas 100 aasta möödumist seal toimunud eestlaste meeleavaldusest meie autonoomia toetuseks. See oli üks olulisi eeldusi meie iseseisva riigi tekkeks.

Minu arvates on väga sümboolne, et juubelisündmuste esimene üritus oli tänujumalateenistus ja kontsert ning loomulikult toimus see kirikus – Peterburi Jaani kirikus. Seal tegutsenud kogudus ühendas eelmise sajandi alguses kümneid tuhandeid Peterburi eestlasi ja kujunes meie iseseisvuse teel nõnda oluliseks. Eestlaste vaimuelu keskuseks oli kirik ja kogudus.

Samamoodi ühendab kirik inimesi ka sada aastat hiljem, kuid eks see on tänapäeval seotud palju suuremate väljakutsetega. EKB Liit koondab endas pea 10 000 inimeseni küündivat usukogukonda üle terve Eesti. See on võimas jõud, kuulutamaks oma sõnumit – armastuse ja Jumala sõnumit, mis on täpselt see, mille kaudu saab inimesi ühendada ning neile ühist jõudu anda.

Peame alati meeles pidama, et kirik ei anna usku ja lootust mitte ainult oma koguduste liikmetele, vaid esindab laiemalt kogu ühiskonda liitvaid väärtusi. Usk Jumalasse on ikka olnud osa eestlaseks ja eestimaalaseks olemisest.

Just usk ja kogudus saavad igikestvate väärtuste näitamise kaudu ikka ja jälle ühiskonda kõnetada. See on see tee, mille kaudu saab kirik ja kogudus olla toeks meie rahvale ning kultuurile, teenida meie ühiskonda ning selle arengut, mõista ja armastada eestimaalasi.

Mai lõpus Tartus peetud kirikukongressil lõpetasin oma läkituse Uku Masingu sõnadega, mis sobivad hästi ka tänasesse päeva: „Kõige suurem heategu teisele on olla talle inimene, mitte kritiseerija, hukkamõistja või kiitja. Inimene vaid, inimene ainult." Oleme siis üksteisele inimesed, nagu inimesed on – armusaanud patused!

Soovin teile ilusat suvefestivali!

Uus hoogne hooaeg Seminaris

Seminar alustab sügisel terve hulga võimalustega.

Rakenduskõrgharidus „Vabakiriklik teoloogia ja juhtimine" – esimene sessioon **27.–30.08 Viljandis ja Nuutsakul**. Vastuvõtuvestlused 17.–18.08. Esimesed üheksa huvilist on teada, ehk oled Sina kümnes?

Läänemaa Kutse Kool on selles sarjas neljas ja praeguse plaani järgi viimane. Esimene sessioon seitsmest toimub **25.–26.08 Saaremaal**, edaspidi peamiselt Pärnus. *Tule oma koguduse meeskonnaga!* Sessioonide vahepeal saad vaadata põnevaid piibliõppe videoid, tutvuda Piiblit lugeda aitavate materjalidega ja viia läbi kogukondlik projekt nendele, kes kirikusse muidu ei tuleks. Regimistähtaeg – nii kiiresti kui võimalik!

Ülistuse Alfa ehk baaskursus toimub kahes grupis – Tallinnas (algus 10.09) ja Tartus (algus 17.09) üle nädala kahe tunni jooksul pühapäeva õhtuti. Sellel osalemiseks ei pea olema muusik, piisab, kui huvi on Jumala sügava ja parema teenimise vastu – selleks on palju võimalusi! Aga ülistuses osaleme koos kindlasti! Jaanuaris jätkub süvendatud, 5-nädalalõpuline kursus inspireerivast ülistusest, mis kestab poolteist aastat ja mida saab kombineerida rakenduskõrgharidusega.

Lühikesed täienduskoolitused – **„Laste ja noorte usulise arengu toetamine"**, 3EAP toimub 16.09 ja 18.11. Koolitajateks Mari Vahermägi ja külalised.

Kõigi võimaluste kohta saab rohkem infot Kõrgema Usuteadusliku Seminari kodulehelt kus.tartu.ee.

Ootame Sind, sest ettevalmistus kuulub alati Jumala plaanidesse!

teekäija

teek.ee
7/8/2017 (288/289)
ISSN 1736-1605
Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu väljaanne

Peatoimetaja: Ermo Jürma
Tel 56220045
e-post: ermo@teek.ee

Toimetusrühm:
Märt Saar, Toivo Tänavsuu, Leho Paldre, Hele-Maria Taimla

Keeletoimetaja: Tiiu Palm

Toimetuse aadress:
Koskla 18, 10615 Tallinn
Tel 6700698

Trükk: AS Rebellis

Kujundaja: Päivi Palts

TELLIMINE
- Teekäija kodulehelt: teek.ee
- pangaülekandega: Eesti EKBK Liit, Swedbank EE732200001120064572 (selgitusse: oma nimi ja aadress, kuhu ajakirja tellitakse)
- EEKBKL kantselei: tel 6700698
- koguduste kaudu

Tellimishinnad:

1 aasta (11 numbrit):	25 €
poolaasta (6 numbrit):	14 €
pastori- ja sõbratellimus:	20 €
Skandinaavia, Euroopa:	45 €
Kanada, USA:	60 €

Reklaamihinnad:

	1 lk	½ lk	¼ lk
4 värvi	64 €	42 €	25 €
2 värvi	38 €	22 €	13 €
1 värv	25 €	16 €	10 €

VALVAMAS VÕI MÕÕTMAS

■ Ermo Jürma, peatoimetaja

Valvel- ja valmisolek määrab, kes astub pulmasaali.

Meie läheme kohtama Jeesust – see on kristluse keskne sõnum. See võtab kokku erinevuse Jumala rahva ja teiste inimeste vahel.

Jeesuse taevariigi tähendamissõnas kümnest neitsist on lõik: „Rumalad ütlesid arukatele: *„Andke meile osa oma õlist, sest meie lambid kustuvad!" Aga arukad vastasid: „Ei mingil juhul, sellest ei jätku meile ja teile! Minge pigem kaupmeeste juurde ja ostke enestele!" Aga kui nad olid ostma läinud, tuli peigmees, ja kes olid valmis, läksid temaga pulma, ja uks lukustati"* (Mt 25:8–10).

Äratushüüd tuli kõigile kümnele magama uinunud neitsile ootamatult. Seni, kui Jumala riik siin maailmas on veel varjatud, polegi näha, kes on tõeliselt arukas, kes rumal.

Neitsitelt ei oodatud palju – hoida lampi. Viis rumalat rahuldusid välise osaga – neile piisas peoõhtuks lambist. Arukad olid varunud ka piisavalt õli. Kristlus ei piirdu üksnes välise vormiga, vaid peab olema elu sisu. Neid pole küll võimalik vastandada, sest üks ei eksisteeri ilma teiseta. Üksnes kombed pole veel usuelu ja usk pole ainult salaasi südames.

Kesköö, kui peigmees tuli, selgus, et kõigi lambid ei põle. Arukad neitsid ei osanud oma sõbrannadele soovitada muud, kui minna kaupmeeste juurde õli ostma.

Loo lõpp on hirmutav – viis noort naist koputavad suletud ukse taga. Pulmapidu, igavene elu koos ülestõusnud Kristusega, toimub ilma nendeta. Peigmees, kellele nad kord kümnekesi vastu läksid, ei tundnud neid.

Me kohtame sageli sõnapaare „parim enne" ja „kõlblik kuni". Neis on teave, et kui aeg on möödas, siis ongi hilja. Palju inimesi kannatab elus mahamagatud võimaluste pärast. Seejuures ei saa kõike halbade olude ja teiste kaela veeretada. Igaüks vastutab ka ise, kas ta soovid täituvad või mitte, kas ta käitub arukalt või rumalalt.

Tähendamissõnast võib esmapilgul arvata, nagu tulnuks varuda üksnes vajalik kogus õli. Kuid lähemalt lugedes pole asi päris nii. Õlikogust mõõtsid inimesed, vahel mõõdavad teised, vahel me ise, kuid mitte peigmees. Tema ei vaata kõigepealt mitte põlevaid lampe, vaid neitseid, kes ootavad teda kokkulepitud kohas.

Õli on sageli tõlgendatud allegooriliselt, nähes siin Püha Vaimu, õiget usku või häid tegusid. Kui meie mõtted keerlevad aga üksnes õlitaseme ümber, siis võime kõige olulisema – kohtumise – maha magada.

Peigmehe tervitus arukatele neitsitele kõlab: „Ma tunnen teid! Te olete mu sõbrad! Te ootasite mind! Te olite kohal, kui ma tulin!" Lõpusalm 13 heliseb refräänina läbi Piibli: „Valvake siis, sest te ei tea seda päeva ega tundi!" Me peame alaliselt muutuvas maailmas valvama koos arukatega ja panema tähele ajamärke.

Kui me läheme suurele reisile, vaatame pagasi üksipulgi mitu korda läbi ja oleme õigeaegselt lennujaamas. Kui me millegi nimel elame, siis teeme ka kõik endast oleneva, et me igatsus täituks. ■

◂ Regina bändis poseerivad Nõmme koguduse sõbrad Aimar Tuul ja Sven Saagim ning tema kunagine muusikaline juhendaja Indrek. Foto: erakogu.

Regina ja Indrek Tambek – armastusega Märjamaale

■ Märt Saar, Tartu Risttee kogudus

Järgnev lugu räägib teile kahe noore inimese armastusloo, aga mitte ainult. Selles on peategelaseks Jumal ja kulminatsiooniks on enamat kui lihtsalt abiellumine.

Üks 12aastane poiss jooksis Hiiumaal ümber suvila. Tal oli rutt taga ja keel vestil, aga ta pingutas elu eest. Alles siis, kui teatud hulk ringe oli joostud, jättis poiss jooksu ja vaatas kella pealt tulemust. Võis rahule jääda. Ta oli püstitanud uue rekordi ja ees seisis kivivise. Sealt edasi kaugushüpe liivakasti, kus ta alles mõned aastad varem lapse kombel mänginud oli. See oli poiss Indrek Eliel, veetmas oma suvepuhkust saare peal, ja ta oli innustunud XXVI olümpiamängudest, mis samal ajal Atlanta linnas aset leidsid.

Poisil olid ka sõbrad seal. Võeti üksteisest mõõtu, kuni üks nende seast, Daniel Kotsjuba, enamus alasid kinni pani ja Indrekule vaid pikamaajooksu tiitli jättis. Ometigi oli aasta 1996 oma jälje jätnud ja isegi kui keegi eestlastest päris võistlustel medaleid koju ei toonud (E. Salumäe ja E. Nool said mõlemad 6. koha), siis Indrekul lõi südamesse spordipisik. Koos senise liivakastiga jäi selja taha lapsepõlv, algas teismeiga.

Mida ta aga ei teadnud, oli see, et samal suvel, 2. augustil, sündis linnulennult 160 kilomeetri kaugusel Tallinnas tema tulevane naine – Regina Tammiste.

Indrek kasvas üles kristlikus keskkonnas. Ta ema oli nelipühilane ja võttis oma kaks poega Eelimi kogudusse kaasa. Indrek mäletab tollest ajast, et siis tekkis tal pilt Jumalast ja ta teadis, et Jeesus on ametilt päästja, kuid otsus Kristuse kasuks tuli hiljem. Kirjandusena sattus talle kätte David Wilkersoni „Rist ja pussikangelased" ja sellesama autori poolt tugevasti mõjutatud Nicky Cruzi elulooraamat „Jookse, poiss, jookse". See räägib ühest puertoriiko poisist, kes kasvab New Yorgis üles vanemateta ja seetõttu, ilma tähele-

panu ja armastuseta, kujuneb temast jõhkra ja verejanulise bande juht, kuni ühel päeval kõik muutub. Indrek pani lugedes tähele, et Kristus on ka tänases päevas päästjaametis ja kasutab selleks tavalisi inimesi.

Raamatu innustavast pealkirjast ja senisest spordikogemusest hoolimata Indrekust endast suurt jooksjat ei saanud. Küll aga hakkasid talle pinget pakkuma jalgpall ja muusikakoolis õpitud klaverimäng. Ta satub vaatama üht hispaania seebiooperit ja seal ütleb naine ühele pianistile: „*Mucho pianisto! Mucho pianisto!*" (Väga pianist! Väga pianist!). See on nii tabavalt ja mahlaselt öeldud, et noores Indrekus tekib salasoov, et tulevikus võiks ka tema elus olla üks naine, kes tema klaverimängu kohta sedasi arvab.

Samal ajal kasvas aga Regina üles oma ema ja vanaemaga, isast eemal. Ta mängis oma sõbranna Kirsikaga kodu ning lapsekärudesse panid nad sisse oma koduloomad, kukk Pärlikese ja kana Hõbedakese. Jalas olid tal 12sentimeetrised kontsakingad ja loodud sai ka pood, müügiks kaltsukatest kokku korjatud kasutatud deodorandid. Vanemad prouad ostsid neid tüdrukutelt küll ja tõestasid sellega, et kaastunne pole maailmast, ka Kiviõlist, kuhugi kadunud.

Oma vanaemalt õppis Regina Meie Isa Palvet ja laulu „Mind tiiva alla võta" ja emalt kuulis mitmeid lugusid sellest, kuidas Jumal teda läbi unenägude olla juhtinud ja kinnitanud. Sellega kinnistus kogemus, et Jumal on nendega ja hoolitseb nende eest.

Otsus Kristuse kasuks aga ei tulnud Reginal enne 16. eluaastat. Selleks oli vaja suuremas koguses kurbust, üksinda olemist ja julgust küsida: Jumal, kui sa olemas oled, siis kus sa oled? Jumal vastas ta palvele sealsamas, tema toas, ja tüdrukule avanesid mitmed Piibli kirjakohad sellest, kuidas Jumal temaga tegeleb.

Indreku teismeiga oli tormilisem. Vanuses 15–17 hakkas ta kirikust ja seeläbi ka Jumalast eemale hoidma. Tal oli hirm ja ta kartis, et teda koolis usu pärast taga kiusatakse. Irooniana kiusati teda ikka ning heakskiidu ja kuuluvustunde otsimine jäi ka pidutsemistest ja joomistest hoolimata leidmata.

Samal ajal nägi Indrek, kuidas vend Illimar oli leidnud palju paremad sõbrad, ja seda, kuidas ta suvelaagrites Jumala poolt korduvalt kõnetatud sai. Indrek võttis vennalt šnitti ja osales samuti neis laagrites. Sealt edasi leidis ta oma tee Toompea nelipühi koguduse noorteõhtutele. See oli koht, kus Indrek üle tüki aja taas tingimusteta armastust koges – ja see kogemus tervendas.

Mis puudutab jalgpalli, siis selles tekkis tal entusiasm koos tuttavatega teha uudisteportaal *soccernet.ee*. Tema üllatuseks kogus see tuure ja sellest sai Eesti suurim jalgpalliportaal, mis ka nüüd, 16 aastat hiljem, lipulaevana edasi tegutseb. Indreku isa vaatas, kuidas poeg tunde ja tunde spordiajakirjandusse panustas, ja soovitas tal ameti poolest ajakirjanikuks minna. Indrek läkski Tallinna Ülikooli audiovisuaalset meediat õppima, kuid siiski polnud see asi, mis teda lõpuni paelus.

Toompea koguduses oli tal kujunenud välja kamp sõpru, kellega mindi pastor Allan Lauri jutule, sooviga leida bänditegemiseks ruumid ja pillid. Indrekul on meeles, et nende puhul tehti erand, sest nad oli projektiga nii palju vaeva näinud, et asjad paberile pannud ja seda pastorile näidanud. Ta kiitis poiste initsiatiivi heaks ja sellest sündis bänd nimega Outset, mille lauludest hiljem isegi plaat välja anti.

Oma tulevase naise Reginaga puutus Indrek kokku aga alles siis, kui oli juba Nõmme baptistikoguduses noortejuht ja väike Regina pühapäevakooli õpilane. Indrek mäletab hästi, et üks tollastest kohtumistest piirdus sellega, et ta tüdruku noorteõhtule kutsus, see aga autoakna tagant primadonnalikult kinni pani ja teda „pikalt" saatis. Neli aastat hiljem, 22aastasena, ordineeriti Indrek diakoniks ja ta kutse vaimulikus töös süvenes.

Regina lapsepõlveunistuseks oli saada lauljaks. Esimene ja ainuke plaat, mis

Vennad Indrek ja Illimar kasvasid üles sõpradena. Foto: erakogu.

▲ Kiviõlis vanaema juures möödus Regina ja ta sõbranna Kirsika lapsepõlve suved. Foto: erakogu.

neil kodus oli, oli hispaaniakeelne ja sellest tegi Regina rohkem kavereid, kui kokku suudaks lugeda. Üheks eeskujuks oli Taylor Swift, kes kõigest 15aastasena laulis kuulsaks laulu valgest hobusest – „White Horse".

Üheks oluliseks eeskujuks Regina teel oli pühapäevakooliõpetaja Marius Kuller, kes soovitas tüdrukul koos teistega oma bänd luua. Indrek Eliel määrati muusikaalaseks juhendajaks ja tal oli valmidust Regina ideedega kaasa tulla– saata teda klaveril.

Tegelikult oli Reginal temast esmamulje mitte kuigi sümpaatne. Regina ei kiitnud Indreku n-ö „vana kooli pükse" heaks ja eriti ebameeldiv oli vaatepilt sellest, kuidas noortejuht sõi ja toit talle habemesse kinni jäi. See oli hetk, mil Regina otsustas, et mitte kunagi ei taha ta karvase lõuaga meest suudelda.

Indrek suutis säilitada optimistliku hoiaku ja tegi ükskord noortele nalja, et on 21-22aastane (tegelikult oli 29aastane). Selle eest sai ta Mariuselt noomida. Ühtlasi õpetas Marius Reginat, et kui ta peaks tulevikus meest otsima, et see oleks ikka heast materjalist ja oskaks naist kaitsta. Reginale, kes ilma isata üles oli kasvanud, tähendasid need sõnad palju.

Ühel päeval aga Indreku üks unistustest täitus. Regina laulis ja tema mängis klaverit. Ja seesama tüdruk jäi klaverimängu kuulama. Ta pani tähele Indrekus mingisugust emotsionaalsust, mis tavaliselt klaverimängudes puudub. Ühtäkki näis isegi Indreku habe olevat meeldiv ja Indrekust sai nii *mucho-macho pianisto*!

Võib-olla äratas kahe noore vahelist armastust üles ka see, et kord näinud Regina unenägu, et ta tulevasel mehel on habe.

Läbi muusika jagati oma elusid ja unistusi. Saabusid jõulud ja see tõi palju elevust juurde. Koos jõulunäidendit harjutades lõi Indrek Reginale käepatsu ja see tõi tüdruku üllatuseks kõhtu liblikaid. See oli aeg, mil Regina õppis Indreku huumorisoont nautima. Jaanuarikuus väljendasid noored teineteistele tundeid.

Indrek seisis suhtega Jumala ees, küsimusega, kuidas edasi? Jumal oli vastuses konkreetne. Suhe on sinu otsus, aga Tema ootus on, et mees võtaks suhet tõsiselt, abielluks ja oleks truu lõpuni.

Kaks ja pool aastat hiljem nad abiellusid. Regina üks tingimusi oli, et Indrek kindlasti oma habet ära ei ajaks. Ühtlasi tegi abiellumine Regina lähedasemaks oma isaga.

▲ Noortetööst kasvavad välja lähedased suhted – nt Susann laseb mõningate vastunäidustustega Reginal endale soengut teha. Foto: erakogu.

Kuid see ei ole veel kogu Tambekute lugu.

Üks sündmus, mis on kujundanud päris palju nende ettevõtmisi, toimus neli aastat tagasi Raplas. Tollane laiem nägemus kutsus noori üles panustama ka väikestesse kohtadesse. Ette võeti Rapla maakond, kuhu kõigi teiste asulate seas jäi Märjamaa. Noored sõitsid bussides igasse ilmakaarde laiali – ja Indrek vastutas Märjamaa projekti eest.

Esimese asjana märkas ta palliplatsil kutte, kes lihtsalt olid seal. Ta võttis palli ja läks nendega mängima. See läks talle endale nii palju korda, et otsustas veel samal suvel kahel korral Märjamaale omal initsiatiivil uuesti tulla, kaasas pall ja Piiblid. Kohalikega saavutas ta hea kontakti ja jäi nendega suhtlema.

Saabus sügis ja Indrek tuli uuesti, kaasas Nõmme noored. Hiljem liitus nende seas temaga ka Regina ja poole aasta pärast korraldati ühiselt neile Sõbrapäevapidu. Nendestsamadest noortest kujunesid aja jooksul mitte lihtsalt noored, kellesse panustada, vaid lähedased sõbrad, keda lasti ka enda ellu.

Üks esimesi poisse, kellega Indrek suhtlema jäi, oli näiteks Lembit, tollal veel 14aastane. 12aastane Aveli oli tüdruk, kellega Regina jäi suhtlema. Mööda on kolm aastat ja käiakse üksteisel külas. Regina on käinud koha peal, rentinud hosteli ja teinud usuringi, mida kohalikud tüdrukud hellitavalt „usutunniks" kutsuvad. Noored ütlevad suures enamuses, et olulisemaid asju nende elus on sõbrad, sest tihti on perekonnad katki. Aga samas, kui kristlastest sõpru ei ole, siis on väga raske olla ise üks kristlastest.

Algul, kui nad seal käima hakkasid, ootas neid ees 30-40 last. Nad jooksid nende järel, samas suutmata pikka juttu kuulata. Kõige pikemad jutlused olidki 3minutilised, välja arvatud siis, kui räägiti midagi väga isiklikku, nagu näiteks Regina isa surm. See läks neile väga korda ja seda kuulasid noored suure tähelepanuga.

Aja jooksul on saanud neli poissi ja kolm tüdrukut päästetud. Indrekule on antud EKB Liidu poolt küllaltki vabad käed ja ta on organiseerinud sinna ka evangeeliumi- ja tervendamiskoosolekud Rada 61. Kuid sellest hoolimata on kohalikke koguduseliikmeid kõigest kolm ja nemadki vanurid. Indreku sõnul on noortel raske usule jääda, sest ohakate seas on raske lillel kasvada. On küllalt ka neid, kes pallimängust on kõrvale jäänud ja vaatavad kõike kõrvalt pealt, suits suus. Samas ütleb Indrek, et need, kes tahavad, et nendesse rohkem panustataks, nemad tunneb ikka ära.

Tegelikult ei ole Tambekud esimesed, kes Märjamaale panustavad. 90ndate alguses, kui olid ärkamisajad, tõmbas seal asju käima üks teine Indrek, tollane Rapla pastor Luide. Samuti on sinna saatnud töötegijaid Oleviste ja Nõmme kogudus. Üheks strateegilisemaks või-

◀ Indrek Tambek ja Regina Tammiste abiellusid 3. septembril 2016 Kullamaa kirikus. Foto: Hanna Veermäe.

duks peab aga Indrek ikkagi seda, et viimasel aastakonverentsil Märjamaa kogudusena alles jäädi ja uksi kinni ei pandud. Koguduse aastapäeval oli ka liidu president Erki Tamm saatnud kogudusele videotervituse, mida Indrek ja kohalikud rõõmuga vastu võtsid.

Aga mis ikkagi neis Märjamaa noortes nii erilist on? Selliseid noori võiks ju leida ka Nõmme mändide vahelt, Puuvilja tänava kandist? Nii Regina kui Indrek ütlevad kui ühest suust, et ses suhtes ei seisnegi nende erilisus, et nad teistest ebatavalisemad oleksid. Pigem on noored lihtsalt südamel ja sinna on neid asetanud Jumal. Nad ütlevad, et kohati on noored hoopis „kirstunaelad", kes nende käitumise proovile panevad, aga Jumal on neid kinnitanud kirjakohaga Jeremija raamatust, et tema plaaniks on anda sealsetele elanikele lootust ja tulevikku. Indrek usub, et kui nad niimoodi jätkavad, siis varem või hiljem hakkavad inimestes aset leidnud muutused kaasa tooma ka laiemaid elumuutuseid ja terve kohalik elu võib ümber kujuneda.

Märjamaa kool on andnud mõista, et nad tegelevad tänuväärse tööga, sest need on noored, kes on käskkirjade saamises rekorditegijaid. Noortekeskus, mis hiljuti sinna rajati, on samuti kokku tahtnud saada. Rõõm on olnud selle üle, et kui üks oma tööpäeva lõpetab, siis on Indrek ja Regina platsis. Isegi kui nad käivad seal tunni aja kauguselt Tallinnast.

Peale rohkem kui 10 aastat Nõmmel noortejuhiks olemist on Indrek oma teatepulga edasi andnud. Seda jooksu jookseb nüüd Marius. Indrek lööb kaasa misjoniorganisatsioonis Koma ja aitab luua erinevatel kogudustel uusi jalgpallimeeskondi. Neid on nüüdseks Eestis tervelt kaheksa. Samuti sõidab ta Tallinnas taksot ja töötab Pereraadios, tuues sellega leiba lauale ja kuulutades samaaegselt evangeeliumi.

Regina on alustanud uue bändiga. Välja on antud oma plaat ja selle lepingust kinnipidamiseks on antud eelmisel aastal 24 kontserti. Raadiod mängivad Regina Jumala leidmise lugu „Cracked Class" ja tal on plaan järgmisele Eesti Laulule tervelt kolm oma lugu saata. Regina on alustanud õpinguid WAF-nimelises laulukoolis ja maha pole matnud ka kunagist müügitööd. Lihtsalt vanade deodorantide asemel on müügil korralikum kraam. SoodneMoodne ja TrendSinus on netipoed, mis on avatud läbi Facebooki ja Instagrammi ning kus ta poodnikuks on.

Esimene abieluaasta on olnud tegus. Rohkem kui kolmel korral on kolitud ja paistab, et sellele veel lõppu ei tule. Jumal on pannud Märjamaa lihtsalt liiga sügavale südamesse ja nii plaanivad nad liikuda 40 kilomeetrit Tallinnast välja – Kernusse. See jääb täpselt Märjamaa ja Tallinna vahele ning on järgmiseks sammuks Märjamaale lähemale. Samuti on noorpaar otsustatud sealse kogudusega ametlikult liituda. Üheks nende tulevikusooviks on, et oleks veel inimesi, keda Jumal nendele kaastöölisteks saadab.

„Sest mina tunnen mõtteid, mis ma teie pärast mõlgutan, ütleb Issand: need on rahu, aga mitte õnnetuse mõtted, et anda teile tulevikku ja lootust" (Jr 29:11). ■

▲ Jumal kasutab Indreku jalgpalliarmastust, et poisid tuleks kokku ja kuuleks parimat sõnumit Kristusest. Foto: Kristin Yorman.

KUULAD VÕI JÄRGID?

■ Erki Tamm, EKB Liidu president

suvefestivali jumalateenistusel Kohilas

■ Foto: Sulev Kivastik.

Kui tuleme Jumala rahvana kokku (nagu eestlased laulupeol) Jumala sõna kuulamisse ja kuulutamisse, uuendatakse meie identiteet.

Üks mu lähedane kaastööline küsis ühe lõuna ajal: „Aga miks me üldse suvefestivali teeme?“ Natuke ootamatu oli, aga täiesti siiras ja asjakohane küsimus noorelt inimeselt. Aga küsimus jäi kiusama. Ühel hommikul, kui lugesin Vana Testamenti, sain vastuse. Ajal, kui Mooses andis oma teenimistööd üle Joosuale, ütles ta: „Kogu kokku rahvas, mehed ja naised ja lapsed, ka võõrad, kes on su väravais, et nad kuuleksid ja õpiksid ning kardaksid Issandat, teie Jumalat, ja teeksid hoolsasti selle Seaduse kõigi sõnade järgi, ja et nende lapsed, kes seda veel ei tunne, kuuleksid ja õpiksid kartma Issandat, teie Jumalat, kogu aja, mis te elate maal, kuhu te lähete üle Jordani, et seda pärida” (5Ms 31:12–13).

Jumala rahvaks saamine

Sõbrad, meil ei ole vaja kokku tulla, et keegi loeks meile ette Jumala sõna nagu Moosese ajal. Lugemisoskusega on meil hästi juba paar sajandit. Me peame kokku saama, et lasta Jumalal rääkida meiega kui oma rahvaga. Koos Jumala sõna kuulutamises ja kuulamises olles me alles muutume Jumala rahvaks. Muidu oleme nagu suguharud hajutatuna mööda maad. Kui tuleme Jumala sõna kuulamisse ja kuulutamisse kokku, uuendatakse meie sisemine identiteet, Jumal korrigeerib meid, inspireerib oma sõna ja Püha Vaimu kaudu. Rahvana. Nagu eestlased laulupeol.

Meil Jumala rahvana on oma ajalugu ja väärtused, aga veel enam, meil on elav Jumal, kes täna kõneleb meie ellu, et näidata, mida ta tahab oma koguduse läbi teha Eestimaal. Laseme siis endid „ehitada elavate kividena vaimulikuks kojaks” (1Pt 2:5).

Aprillikuu aastakonverentsil ütlesime, et tahame liikuda ühises visioonis. Me „järgime Jeesust, armastame inimesi, kasvame Jumala sõnas ja väes”. Me oleme näinud nende päevade jooksul siin Kohilas, kuidas Jumal ehitab oma kogudust üles 2017. aastal Eestimaal. Varustab Püha Vaimu andidega, väega ülevalt. Kui olin täna hommikul Jumala ees, tundsin, et möödunud päevadest on õhus nii palju. Jumal on rääkinud. See on olnud emotsionaalselt julgustav keskkond. Kuid tehing on veel sõlmimata (nagu öeldakse ärilõunal). Mis saab edasi? Või lähen lihtsalt tagasi oma elu ja kogudusetöö juurde. Ja kõik jätkub nagu enne. Ma tean, et paljud on oma südames juba otsustanud: ma ei jätka enam samamoodi. Kogudustes ringi sõites näen ma tohutut janu, et Peetruses ja Johanneses elanud ja töötanud Vaim võiks saada täie meelevalla ka meis. Et võiks sündida „Jeesuse Kristuse, Naatsaretlase nimel – tõuse ja kõnni!”

Kolm aastat tagasi, läbi valu, läbi otsimise, läbi kriisi, tõi Püha Vaim mind uuesti jüngriksolemise juurde. Mõistsin kristlaseksolemist taas läbi selle naturaalse suhte Jeesusega. Hakkasin igatsema, et Markuse evangeeliumi lõpus olev läkitustekst saaks tõeliseks ka minu teenimises. Hakkasin paluma uut palvet: „Jeesus, kuhu sa täna oled liikumas? Kas ma võin sinuga tulla? Mida sa tahad minu kaudu teha?” Nagu vend Aaron Jen eile meile ütles: „Jeesus, tule sina rooli!”

Usalduskriis

Kallid sõbrad, suvefestivali reklaampla-

katitel olev küsimärk intrigeerib: mille või kelle järgi me käime? Millest või kellest laseme end mõjutada? Mida või keda saan ma usaldada? Mille või kelle abiga võiks mu elu potentsiaal esile tulla?

Mulle ei meeldi korrata kuskil liikvele läinud sõnapaari, nagu seda on „tõejärgne ühiskond". Oxford Dictionaries järgi kasvas selle väljendi meedias kasutamine 2016. aastal 2000%. See ingliskeelne kirjastus nimetas selle eelmise aasta sõnaks. Siin on taustaks paradoks, kus plahvatuslikult arenenud meedia on sedavõrd killustunud, et keegi ei suuda kontrollida edastatava info tõepärasust. Enamus meist on täna ajakirjanikud, edastades FB kaudu sõnumeid. Meedia võimalused on paraku tekitanud ka segadust juurde. Palju räägitakse sihilikult suunatud meediast.

Alternatiivne eeskuju

Selle suvefestivali keskmesse on tõstetud alternatiiv. Eeskujud. Saksa filosoof, teoloog ja misjonär Albert Schweitzer (1875–1965) on öelnud: „Eeskuju ei ole peamine viis teisi mõjutada. See on ainus viis."

Minu suureks eeskujuks oli mu vanaisa Edgar (Kaldver). Ta oli tõeline eesti mees. Sõjas käinud ja Siberi vangilaagris kannatanud. Mäletan tema lugusid esimese vabariigi ajast. Minu kooliajal räägiti muud. Kord seletasin innukalt klassikaaslastele, mida eelmisel õhtul koos vanaisaga „Ameerika häälest" olin kuulnud. Ma ei pannud tähelegi, kui eesti keele õpetaja selja taha tuli. Nüüd sain teada, et olen kuulanud imperialistide valet. Ühel hetkel pidin otsustama, kas usun koolis kuuldut või oma vanaisa. Otsustasin viimase kasuks. Hilisem ajalugu näitas, et õigustatult.

Mäletan aastatetagust autosõitu oma tütre Hellikaga. (Küsisin talt luba seda lugu rääkida.) See oli tema jaoks otsimise aeg. Vahel võis ta seda teha päris trotslikult. Aga ta on sügav tüdruk ja ei otsusta kergemeelselt. Ühel hetkel küsis ta: „Aga isa, mis sa siis teed, kui minust saab budist?" Sellised hetked jäävad meelde. Need on läbinisti ausad momendid. Seal ei pääse kantslijutluse loosungitega. Mäletan, et hakkasin rääkima sellest, kuidas olen kogenud Jumalat ja mida mõistnud selle läbi. Rääkisin oma vanematest, Kohila vanaemast ja vanaisast, keda armastan kogu südamest tänase päevani, kuigi nad on juba Jumala juures. Nende eludes olin näinud siirast usaldust Jumala vastu. Ja Jumala imesid. Rääkisin isa elumuutusest, mis sündis tänu Jumalale. „See on mu kogemus, mis mul usust ja Jumalast on," ja „see on minu seniste otsuste ja veendumuste aluseks." Täna on Hellika siin. Eeskujude pärast.

Rohkem kui faktid mõjutab meid eeskuju. Päris inimeste elus, päris olukordades nähtud usk. Jeesus ei kutsunud Peetrust ja Andreast, Jaakobust ja Johannest sünagoogi teenistusele oma jutlust kuulama, vaid endaga teele minema. Meiegi võiksime rohkem rääkida Jumalast siis, kui oleme inimeste keskel, mitte oodata aega, millal nad meie pastorit kuulama jõuavad. Jeesuse jünger Johannes kirjutas: „Ja Sõna sai lihaks ja elas meie keskel, ja me nägime tema kirkust nagu Isast Ainusündinu kirkust, täis armu ja tõde" (Jh 1:14).

Meie suvefestivali külaline Aaron Jen võrdles ida ja lääne kristluse praktikaid. Läänes (sh meil) on koguduseelu õpetusekeskne. Idas õpetajakeskne. Kuid milline oli Jeesuse praktika? Milline apostlite praktika?

Protestantidena sai meie kirikute ja palvelate keskmeks altari asemel kantsel. Valgustusajastust alates on usutud, et kui inimene on kuulnud ja teab, siis sellest piisab. Pühapäevast pühapäeva õpetatakse kirikutes inimesi. Kantslist. Kas puudu on teadmistest?! Me teame piisavalt palju, aga me ei tee. Elujõuline kasv ei ole kinni teadmiste puuduses. Me vajame pauluslikult inspireerivaid eeskujusid, kes ütleks: „Võtke mind eeskujuks, nagu mina võtan Kristuse!" (1Kr 11:1). Me vajame elude jagamist, kus õpetus saab nähtavaks ning kogetavaks. Lihtsates ja elulistes oludes. Jumalateenistusest üksnes ei piisa. Johannes ütleb: „Need on kirja pandud,

▲ Suvefestivali külalisjutlustaja Aaron Jeni üheks põhiküsimuseks oli: „Kas me oleme ameeriklased/eestlased rohkem kui kristlased?" Foto: Peeter Klanberg.

Teadmine versus järgimine

Nii alustas Jeesus kogudusega. Jumala kadunud poegade ja tütardega koos olles. „Teid olen ma nimetanud sõpradeks," ütles ta, „sest teile olen ma andnud teada kõik, mida ma olen kuulnud oma Isalt" (Jh 15:14–16). Ta tegi seda nendega koos süües, nendega elu jagades. Me räägime jüngerlusest, sest see on Jeesuse meetod koguduse rajamisel.

„Eeskuju ei ole peamine viis teisi mõjutada. See on ainus viis."

et te usuksite, et Jeesus on Kristus, Jumala Poeg, ja et teil uskudes oleks elu tema nimes" (Jh 20:31). Me vajame avatud olemist Püha Vaimu tegevusele, sest tema elustab (Jh 6:63).

Uus usk, uutmoodi tegutsemine

Ma kutsun teid täna üles usku vahetama. Ei, ma ei kutsu sind jätma oma kogudust ega konfessiooni. Ma kutsun sind üles taasavastama ja praktiseerima jüngri-usku. Looma ja jagama osadust nagu algkoguduse ajal. Kodudes kogunemistest said alguse ka meie liidu vanimad kogudused. Meie noorimad kogudused järgivad taas seda praktikat. Kui siis pühapäeval kogu kogudusega kokku saadakse, on mida jagada – lugusid, mis juhtusid teel olles. Olukordades, kus Jeesuse nimel muutusid elud.

Kui ma mõtlen tagasi oma teenimistööle, siis üks kõige õnnelikum periood oli töötada Kalju alkohoolikutega. Nii hakkasime neid kutsuma. Läbi terve talve sain nendega igal teisipäeval kokku. Sõime. Jagasime elusid ja lugesime Sõna. Palvetasime. Päris palveid. Nädala jooksul juhtus palju. Vahel otsisin mõnd sõpra, kammides läbi korrusmajade koridorid. Erakorralise meditsiini osakond sai tuttavaks. Mõnelgi ööl magasin koos mõnega neist liidu kantselei põrandal. Koju ma ei riskinud neid viia. Vahel kuulsin, justkui keegi sosistaks: „Miks sa raiskad ennast nende peale?" Paulus ütleb Jeesuse kohta: „... kes olles Jumala kuju, ei arvanud osaks olla Jumalaga võrdne..." (Fl 2:6). Ma ei aidanud üksnes neid. Nemad muutsid mind, et saaksin rohkem Jeesuse moodi.

Mu hea vend Raido Oras ütleb, et selles teenimises, kus ta tsiklimeeste keskel vaimulikuna on, ei saa ta ühtki ust jalaga lahti lüüa. Siis lendaks ta ise tuldud teed väga kiiresti tagasi. Kuid täna kutsutakse teda ühe laua äärde selliste inimestega, kes tavalised kirikulised tõenäoliselt ära hirmutaks. Raido järgib Jeesust, kes sai „inimeste sarnaseks" (Fl 2:7).

Kohila on minu jaoks eriline koht. Minu (ja pastor Viljar Lihti) vanavanaisa Priidik Prooso tundis kibedat valu, kui nägi 1905. aasta rahvarahutustel osalenud sõprade peksmist siinse mõisa tallis. Ta hüüdis Kapa männikus appi Jumalat selle olukorra üle ja Jumal hakkas päästma inimesi ning elusid muutma. Sellest sai alguse Kohila kogudus, kelle esimene pastor ta oli. Mu vanavanaisa polnud täiuslik jumalamees. Ta tegi seda, mida Jeesus, kes ütles: „Ei vaja arsti terved, vaid haiged. Ma ei ole tulnud kutsuma õigeid, vaid patuseid" (Mk 2:17).

Räägin neid lugusid vaid selleks, et teha sind kadedaks ja süüdata sinu sees igatsus – saada, nagu Jeesuse jüngrid olid, teha tegusid, mis muutsid inimeste elusid ja rahvaste saatusi.

Ma julgen sind kutsuda üles palvetama üht jüngripalvet, mille Püha Vaim tõi minusse ja mida iga uue päeva alguses palun: „Ma tänan sind, Jumal, et ootad mind selles päevas! Et võin ärgata sellesse, kus sina juba ees oled. Jeesus, mis on sinu plaan tänaseks? Mida sa tahad teha? Kuhu sa tahad minna? Luba mul liikuda koos sinuga läbi selle päeva. Kohata inimesi, keda sina tahad kohata. Ma igatsen teha tegusid, mida tegid Peetrus ja Johannes, et inimesed kogeksid Jumala armastust. Ma tänan sind, et seesama Vaim elab ka minu sees, kes Jeesuse surnuist üles äratas!" ■

Ma kutsun sind üles taasavastama ja praktiseerima jüngri-usku.

▲ Suvefestivalil üles astunud Villy Võrk, kes juhib Lootuse küla tööpunkti Järvakandis, tunnistas oma elumuutusest ja julgustas igaüht leidma oma kutsumuse, kus kirega kaasa lüüa. Foto: Ermo Jürma.

Jüngriks olemine VII

Erki Tamm ja Joosep Tammo misjoniorganisatsiooni Kingfisher materjalide põhjal

Eelmistes artiklites uurisime Jumala suurt pilti maailmast, Jumala vaadet maailmale. Paljude jaoks piirdubki kristlus nende aruteludega. Kuid Jeesus läheb isiklikumaks. Tal on iga üksiku inimesega oma plaan.

MITTE AUTOMAATSELT

Päev, kui Jeesus astus Peetruse ja Andrease, Jaakobuse ja Johannese juurde Galilea järve ääres (Mt 4:18–22) ning esitas neile väljakutse, muutis maailma ajalugu. Õigupoolest sai muutus alguse nende meeste vastusest Jeesusele. Jeesuse kutse ei muutnud neid jüngriteks, vaid nende valmisolek Jeesust tegelikult ka järgida, et saada tema sarnaseks.

Nende poiste lapsepõlvest rääkides peame teadma, et nad ei olnud usuasjades võhikud. Nad olid käinud vanematega sünagoogis ja tundsid Vana Testamendi lugusid. Juudi ühiskond oli religioosne. Enamus juudi lapsi käis algkoolis ja sai esmase hariduse, õppides lugema ja kirjutama Piibli esimese viie raamatu (Toora) põhjal. Tüdrukute jaoks sellega kooliharidus lõppes ja peagi said neist koduperenaised. Enamus poissegi läksid isa kõrvale nende tööd õppima ja jätkama. Kuid mõned neist jätkasid õpinguid sünagoogi poolt palgatud rabide juures. Kõige helgematest peadest said rabide jüngrid (hbr *talmid*). Mis tähendas olla jünger juudi kultuuris? Selle eesmärgiks polnud üksnes rabi teadmiste omandamine, vaid rabi sarnaseks saamine. See tähendas täielikku pühendumist. See tähendas rabiga koos olemist ja elamist, et saada, nagu tema on.

OLLA NAGU RABI

Kui inimene saab kristlaseks, mida see tähendab meie kultuuris? Me rõhutame pöördumist isekast elust Kristuse valitsuse alla, kelles on andeksandmine ja uus elu. Sellele järgneb tavaliselt aktiivsem osalemine koguduse organiseeritud tegevustes. See on hea. Kuid see on vaid algus. Jüngriks saamine tähendab protsessi, et saada Jeesuse, meie rabi sarnaseks. Et tunda Jumalat, nagu tema tunneb. Omada suhet Jumalaga, millisena Jeesus seda ette elas. Teha asju, mida Jeesus oma jüngritele õpetas ja mida ta koos nendega tegi. Nii kaugele paljud kristlased tänapäeval ei mõtle ega jõua, arvates, et see on vaid eliidile. See on Jeesuse järgijatele. Kas sina oled Jeesuse järgija, jünger?

Peetrus ja teised tema kamraadid vastasid üllatuslikule kutsele ja järgnesid Jeesusele. Neist said jüngrid. Nemad polnud „helged pead", keda sünagoogi rabi oleks välja valinud. Jeesus nägi neis aga potentsiaali saada maailmamuutjateks – inimesepüüdjateks. Kuid enne pidid nemad ise muutuma, saades nagu rabi Jeesus. Selleks rändasid nad koos temaga „läbi kogu Galilea", kus ta „õpetas nende sünagoogides ja jutlustas evangeeliumi Kuningriigist ning tervendas haigeid ja vigaseid rahva seas" (Mt 4:23).

ELULISED KESKKONNAD

See on väljakutse ennekõike juhtidele. Jüngerdamine tähendab enda avamist – inimestega koos söömist, arutamist, töötegemist. Pühapäevasest teenistusest jääb väheks. Suvelaager või ühine väljasõit või osadusgrupp aitbvad luua jüngerlikke suhteid. Teadlikult on vaja luua teistsuguseid keskkondi, et luua jüngerlikule kultuurile soodsat pinnast, et koos õppida, mida Jeesus õpetas, ning praktiseerida, mida ta tegi. Paulus julges öelda Korintose linna inimestele: „Võtke mind eeskujuks, nagu mina võtan Kristuse!" (1Kr 11:1). Juhid peavad olema piisavalt küpsed ja julged, et seda teha. See on Jeesuse meetod ehitada oma kogudust.

Vaata lisaks ingliskeelset materjali https://www.youtube.com/watch?v=lSRcPCGRmXY&t=393s.

Rabi tähendab sõna-sõnalt „mu õpetaja". See on hilisjuutluses vaimuliku õpetaja kohta kasutatav lugupidav kõnetusviis (Mt 23:7j). Kreeka keeles lihtsalt õpetaja või meister – *didaskalos*. Juudid kasutasid ka kolme aupaklikkuse astet: *rab*, *rabi* ja *rabbuuni*, millest viimane oli kõrgeim. Jeesus siiski hoiatab: „Teie ärge laske endid hüüda rabiks, sest ainult üks on teie Õpetaja, teie kõik olete aga vennad!" (Mt 23:8). Kuid ühte tõelist Õpetajatki võime reeta, nagu me loeme: „Ja Juudas tuli ja astus kohe Jeesuse juurde ja ütles: „Rabi!" ja andis talle suud" (Mk 14:45). Õpetuste ja õpetajate rohkel ajastul peaksime rohkem süvenema Jeesuse õpetusse ja eeskujusse. Tema on koguduse pea ja karjane. Paril viis Jeesuse tahet tundma õppid, on koguduslikus osaduses. „Sest kus kaks või kolm on minu nimel koos, seal olen mina nende keskel" (Mt 18:20). ■

▼ Üksteise järel joondumist on õpetlik harjutada juba staadionimurul. Foto: Anett Haljasorg.

▼ Lapsi osales programmis u 100, enamik neist olid tulnud festivalile oma vanemate ja vanavanematega. Ühiselt vaadeldi jälgi, mida oma eluga jäetakse ja uuriti Jumala jälgi Foto: Anett Haljasorg.

Kohila SUVEFESTIVAL inspireeris järgima

■ Tiina Kriste, Kohila kogukond

▲ Viis Ilvese õde – Silvia (tšello), Liidia (klaver), Damaris (vokaal), Aleksandra ja Gloria (viiul) – tõstsid mõisakooli hoovil kuulajate rõõmutaset. Noorte naiste meisterlikkuse taga on pikaajaline pühendumine – nii nende endi kui vanemate oma. Isa viis tüdrukuid juba väiksest peast Raplast igal hommikul Tallinna muusikakeskkooli. Foto: Anett Haljasorg.

7.–9. juulini täitis Kohila spordihoone ja alevi EKB Liidu 23. suvefestivali tihe programm, mida aitas korraldada 110-aastane kohalik baptistikogudus. Vallavanem Heiki Hepner tõstis oma tervituses esile, et kogudus on andnud kogukonnale olulise panuse.

Avateenistusel jagas Aaron Jen Taiwanist oma teenimise õppetunde ja kutsus Jeesust järgima. Rahva suunasid ülistusele Kohila koguduse muusikud Hannes Nõlvaku juhtimisel ja sekstett esitas ilusaid lauluseadeid.

Lastele oli linnalaager, millega kaasnes vaimustav mänguala. Eesti Lastemisjon esitas mõisakoolis näidendi Noast ja Joonast. Tegevust vedas 24-liikmeline tiim Pille Nurme juhtimisel.

Laupäev algas jüngriks-olemise piiblitunniga.

„Iisrael filmis, muusikas ja sõnumis" viis kõiki Pühale Maale. Vabaduse ajal on paljud kristlased võinud seal käia. Ansambel Keshet inspireeris rahvast kaasa laulma ja liikuma. Allar Känd avas Iisraeli maad ja rahvast. Näidati Hillar Kalmeti filmiklippe eestlaste palverändudest.

Noorteprogramm tõi kokku noori üle Eesti. Toimusid töötoad. Poistele oli jalgpall Fred Lausvee eestvedamisel. Grete Kaio pidas seminari „Armastus ei ebaõnnestu" ja tüdrukute massaaži töötuba juhatas Greete Liht.

Õhtul kutsus pastor Gunnar Kotiesen energiliselt Jeesust järgima ja ansambel „Püha müristus" Rakverest tõmbas sadakond noort liikvele. Kava taga olid Kohila koguduse noortejuht Karina Baumverk ja Hanna Kristiina abilistega.

Palvelas näidati 2009. a valminud linateost „Kohila kogudus 100", mis avab läbi erinevate lugude ja intervjuude koguduse sünnilugu.

„Elu mäng" tõi staadionile u 60 eri vanuses mängijat, kes said oma elu õnneskoori tõsta, kasutades neile antud ressursse targasti. Mängu vedas koos 20 vabatahtlikuga Mattias Liht.

◀ Kohila mõisakeldris toimunud ajakirja Teekäija ja Allika kirjastuse hommikusöögi järel avanes suures saalis rikkalik vaimuliku kirjanduse laud. Foto: Sulev Kivastik.

▲ „Laulge kaasa!" pealelõunat võis pidada vabakoguduslikuks laulupeoks – tuntud viisid erinevate solistide eestvedamisel puudutasid paljude hingi. Foto: Ermo Jürma.

▲ Vanematekogu esimees Joosep Tammo ulatas kauaaegsele Laste- ja Noortetöö Keskuse juhile Pille Havakatsile tänulilled ja Pärnu parima SPA tuusiku, meenutades Jeesuse sõnu „Mida te iganes olete teinud kellele tahes mu kõige pisematest..." Foto: Ermo Jürma.

▲ Allar Känd ja Viljar Liht inspireerisid inimesi Püha Maad külastama. Foto: Anett Haljasorg.

Kontserdil „Laulge kaasa!" esitati 17 tuntud kristlikku hümni. Viljar Lihti, Helari Puu ja Taimi Kopli eestvedamisel said laulud kauni seade ning lisaks kuulsime laulude sünnilugusid. Need helisevad tunnid on järelkuulatavad-vaadatavad Kuressaare Pildiraadios.

Pühapäev algas piiblitunniga ning kulmineerus jumalateenistuse ja lastekirikuga. Mitmed kogudused olid jätnud oma jumalateenistused ära ja tulnud Kohilasse. Kõlasid laulud, tunnistused ja jutlustas Erki Tamm.

Vabatahtlike (u 70) tööd juhtinud Siilas Kask tõdes, et festival kasvatas koguduse ühtsustunnet.

Pastor Viljar Liht võttis kokku: „Suvefestivalil oli kogudus nähtav ja kogukonnas läks laiali sõnum, et kristlased pidasid pidu. Tipphetkedeks pean peaministri külastust ning laupäevaseid Iisraeli ja „Laulge kaasa!" teenistusi. Kogu sündmust valdas hea meelsus. Olen väga tänulik Jumala armu eest." ■

▲ Tundmatuseni muudetud Kohila spordikompleksi suurt saali külastas üle 600 inimese. Foto: Peeter Klanberg.

Arvustus artiklile „Naised ja mehed kui Jumala teenijad”

Heldur Kajaste, Oleviste koguduse pastor

Juunikuu Teekäijas ilmunud pastor Toivo Pilli artikkel „Naised ja mehed kui Jumala teenijad” pani mind imestama ning mõningaid küsimusi, märkusi ja vastulauseid esitama.

1. Artikli avalause jätab mulje, et meil on kogudustes ennegi olnud juhte ehk siis naispastoreid. Tõsi, õed on teeninud mõningates kogudustes vendade puudusel ja teinud seda alandlikus meeles ning igati hästi, kuid millal ja kes on olnud meie liidu ajaloos või ka enne seda meie kogudustes ordineeritud naispastorid?

2. Juba esimene kirjakoht 1Kr 12:11 ei tundu siia sobivat. Sest kas ei ole 1Kr 2:1 kirjas, **keda** siin silmas peetakse: *„Vaimuandide suhtes,* vennad, *ei taha ma jätta teid teadmatusse...”* Täpselt sama näeme ka järgmisele kirjakohale eelnenud salmis Rm 12:1: *„Nüüd,* vennad, *kutsun ma teid üles...”*

3. Kuna musterväljend „nõukogude ajal” on ka samasooliste seas laialt käsitluses, siis oleks hea tuua järgneva lõigu juurde ka mõni asjalik näide, kuidas slaavi baptistide hoiaku tõttu naised siin Eestis siis „piiratuma rolli” said?

4. Tõsi, Deboora oli Iisraelis naisprohvet ja kohtumõistja ning seega rahva juht. Kas aga ka vaimulik? Nimetatud näide kipub Deboorale vihjama just selles võtmes. Deboora siiski ei olnud mingis preesterlikus teenistuses.

5. Jeesus ja Maarja. Rabide õpilased istusid tõepoolest nende jalge ees, aga väita antud näite põhjal, et „Jeesus tunnustas Maarjat teoloogina, vaimuliku teenäitajana”, tundub küll liialdus. Sest kui see nõnda olnuks, siis oleks Jeesus valinud Maarja ka apostliks oma 12-ne ligema jüngri hulka. Või annaks meile sellest enamat aimu ka neli evangeeliumi, rääkimata Apostlite tegude raamatust.
Ka järgmised näited ei veena lugejat, nagu olnuks sel ajal juba ametisse seatud naispastoreid või -ülevaatajaid. Sest kui vaatame algkiriku ajalugu, siis millal küll ilmuvad kristliku koguduse ajaloo areenile esimesed naispastorid? **Kui juba ida ja lääne õigeusu kirikutes naispastorid pu**udusid, kui algkoguduses puuduvad sellele igasugused viited, siis millal on ajalugu nõnda muutuda jõudnud, et me seda nüüd kasvõi vihjamisi väita julgeme?

6. Alalõigu „Naised, kes külvavad korratust –, vaikigu!” arutelus tuuakse esile salm 1Kr 14:34, kuid lauseehituse pärast (tegemist on ühe tervikuga) peaks vaatama ka 33. salmi: „...Nõnda nagu on kõigis pühade kogudustes: olgu naised koguduses vait...” Mitu pühade kogudust oli siis Korintoses või kas siiski ei räägi apostel Paulus siin üldisemalt, kui artikkel seda toonitab? Pealegi on siin taas ja taas lugeda, kellele apostel kirjutab: „Kuidas siis nüüd, vennad?” (1Kr 14:26).

7. Alalõigus võimutsevatest ja valeõpetusega naistest on Efesose koguduse taust küll ilmekas, aga ometi ei saa rahul olla selle ärakasutamisega siinse artikli suunitluses. Sest kas apostel ei too oma põhimõtte juurde siin siis mingit selgitust? Toob küll, kirjutades järgmist: „...ma ei luba naisel õpetada ega mehe üle valitseda, vaid ta olgu vaikne. Sest Aadam loodi enne, seejärel Eeva, ka ei petetud Aadamat, vaid naine peteti ära ja ta sattus üleastumisse, ent ta pääseb lastesünnitamise kaudu, kui ta mõõdukuses jääb usku ja armastusse ja pühitsusse” (1Tm 2:12–15).
Keegi meist ei pea Paulust araks meheks. Oleks tal Artemise templist lähtuv naiste ülemvõim meelel olnud, poleks ta küll kartnud sellest ka oma kirjas otseselt rääkida! Aga Paulus pöördub rohujuure tasandile, nimelt algprobleemide juurde, nagu siin selgesti näha on.

8. Artiklis kirjutatakse: „Alistumine tähendab siin alistumist mitte meestele, vaid Kristuse õpetusele, mida tuleb kõigepealt õppida...” Siiski ei saa ma muidu, kui suunata meie tähelepanu taas eelpool toodud kirjakohale, lisades siia ka: „... vaid nad alistugu, nagu ka Seadus ütleb. Aga kui nad tahavad midagi õppida, siis küsigu kodus oma meeste käest...” (1Kr 14:34j).

9. Alalõik naiste pastoriülesannetest. Artikkel toonitab, et „Pühakiri on peamine juhis – ja mitte üksikute kontekstist väljarebitud salmide näol”, mis on igati õige. Aga lause vahetult enne seda on küll tasakaalust väljas! No kuidas ometi on koguduse ülevaatamise või juhtimisega seotud annid siis *mitte* soopõhised? Jättes kõrvale juba mainitu, et adressaadiks olid ju „vennad”, mitte „vennad ja õed”, nagu vahel meeldiks, tuleks meeles pidada ka seda, kui **soopõhiseks** apostel Kristuse kogudust pidas. Muidu sarnaneksime üha enam neile, kes sootunnustest mitte kusagil mitte midagi kuulda ei taha. Kas ei rääkinud Paulus mitte mehest ja naisest, öeldes: *„...sest mees on naise pea, nagu Kristus on koguduse pea, olles ise ihu päästja. Nagu kogudus alistub Kristusele, nõnda alistugu ka naised meestele kõigis asjus” (Ef 5:23j)*? Ja veel: *„Ma kiidan teid, vennad, et te mind igati meeles peate ja hoiate pärimusi, nõnda nagu ma need teile andsin. Aga ma tahan, et te teaksite: Kristus on iga mehe pea, aga mees on naise pea, ja Jumal on Kristuse pea”* (1Kr 11:2j)? **Artiklis nimetatud annid on mitte ainult soo-, vaid ka pühakirjapõhised**.

10. Artikkel väidab: „Kui toetuda Jeesuse ja algkoguduse eeskujule, siis ei ole mingit põhjust väita, et naine ei võiks olla koguduse juht." Ehk siis pastor, kas pole? Aga kus me näeme algkoguduses taolisi eeskujusid? Või on Pühakiri muutunud vastavalt tõejärgsele ühiskonnale?

    1Tm 3:2 ei ole naisvaimulike küsimuses mitte kuidagi kontekstiväline. Pühakirja jutt meestest käib ikka meeste kohta. Et apostel tõepoolest räägib siin meestest, eks seda kinnita ju ka salm 5: *„Sest kui keegi ei oska juhatada oma peret, kuidas ta võib kanda hoolt Jumala koguduse eest?"* Ei ole vaja kellegi käest küsida, kes oli tol ajal perekonna juht ja -pea. Meeste rolli kinnitab siin ka sama peatüki salm 11: *„Nõndasamuti olgu nende naised ausad" (Piibel 1968).* Sõna „nende" puudub küll algtekstis, aga ei tee seda mõtet kuidagi teistsuguseks.

11. Gl 3:28 kirjakoht üksolemisest Kristuses ei ole kohane koguduse juhi või pastorirolli käsitlemisel, sest apostel ei räägi siin **juhtimisest**. Küll aga toonitab ta siin **usu tagajärge**, mis teeb, et „te olete kõik usu kaudu Jumala lapsed Kristuses Jeesuses".

Seega, antud artikkel tundub küllalt vägi- ja meelevaldne Jumala sõna tõlgendamine ning kohandamine ühe antud eesmärgi – naispastorluse küsimuse huvides. **Samas ei peaks kõike seda mitte kuidagi seostama ega sildistama teemaga õdede kaasateenimisest koguduses. Vaimuandide kasutamine/misjonikäsu täitmine ja naispastorluse küsimus tuleks siin küll rangelt lahus hoida**.

Kõik see omakorda tõstatab aga mureküsimuse, kas ei oleks aeg hakata Teekäija kirjutiste osas rakendama märklauseid, et „toimetus ei vastuta kirjutiste sisu eest"? Sest kord peame Issanda ees ikka igaüks ise oma tegude, sõnade ja ka kirjutatu eest vastust andma.

Lõpetan tsitaadiga Eugene H. Petersoni äsja ilmunud eestikeelsest raamatust „Püsiv kuulekus": „Tuleb välja, et on asju, mis ei muutu. Jumal ei muutu… On kinnitav taas tõdeda, et me ei pea pingsalt jälgima maailma enda ümber, et pidada sammu Jumala ja tema töömeetoditega meie juures." ■

▲ Kristliku koguduse ihus teenivad kaasa erinevad liikmed, naised ja mehed, noored ja vanad. Kõigi töö ei olegi nähtaval, kuid koguduse aastapäeval rivistutakse koos külalistega ühispildile. Selisel, 20. august 2017. Foto: Silver Järg.

Vanematekogu esimehe Joosep Tammo kommentaar

Vanematekogu 12. mai päevakorras oli naiste vaimulik teenimistöö. Otsustati, et teemaga tegeleb vanematekogu poolt ellu kutsutud teoloogia komisjon (Peeter Roosimaa, Meego Remmel, Toivo Pilli, Joosep Tammo) ja esitab naiste pastoraalse teenismistöö osas aruande detsembris. Seniks jätkatakse EKB Liidus naiste ordineerimise osas väljakujunenud praktikat. Meil on olnud küll diakonissi ordinatsiooniga pastori kohusetäitjaid, kuid naisi pastoriks pole ordineeritud. Selles hoiakus on lähtutud õndsusloolisest sümboolikast ja Pauluse seisukohast: „Ülevaataja peab siis olema laitmatu: ühenaisemees, …" (1Tm 3:2). Arvestatud on ka senist traditsiooni, mis pole olnud jäik, kuid samas lähtunud meestele antud vastutusest perekonnas ja kogukonnas.

Juunikuu Teekäija avaldas pastor Toivo Pilli artikli „Naised ja mehed kui Jumala teenijad". Käesolevas numbris on pastor Heldur Kajaste seda retsenseerinud. Vanematekogu esimehe ja teoloogiakomisjoni liikmena leian, et tekkinud mõttevahetus on huvitav, kuid ei esinda Liidu ühist seisukohta. Jääme ootama komisjoni töö tulemusi ja vanematekogu hinnangut. ■

Radikaalse reformatsiooni kännumurdjate pärand VII

Andres Saumets, Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste peatoimetaja ja Elva baptistikoguduse liige

Algus jaanuari Teekäijas

Eestikeelses erialakirjanduses on *ristijad* üsna harjumatu sõnakasutus, mida ei leia teatmeteostest ega enamikust kirikuloo käsitlustest. Käibelolevad terminid on *anabaptistid* ja *taas-* või *ümberristijad*. *Anabaptist* on ladina variant kreeka sõnast *anabaptizó* (kastan uuesti vee alla, ristin uuesti) ja selle eestikeelne vaste on *taasristija*. Nii ütleb „Võõrsõnade leksikon" (2000) *anabaptistide* kohta: *„…taasristijad, mitmest ristiusuvoolust pärinenud lahkusulised reformatsiooniajastul (eriti Saksamaal), eitasid lapseristimist ja nõudsid uut ristimist täiseas; anabaptistide dogmaatika alusel kujunes mennoniitide ja baptistide usuvool".*

Eesti keelde on *anabaptist* tulnud inglise keeleruumist. Seal on tuntud küll *baptistid*, kuid kindla konfessiooni tähisena, mis pole vahetult seotud 16. saj radikaalse reformatsiooniga. Samas pole terminil *anabaptist* inglise keeles ka tuntavalt negatiivset varjundit, nagu seda on *Wiedertäufer* saksa keeleruumis. Neutraalne termin *ristijad* on meile niisiis suhteliselt tundmatu, *anabaptistid* aga üldjuhul negatiivse varjundi ja tendentsliku tähendusega keelend. Oluline on teada, et nimetus *anabaptistici* pärineb ametliku reformatsiooni esindajatelt, kes nimetasid niimoodi neid, kes eraldusid suurte kirikute rüpest ja moodustasid koguduslikke alternatiive.

TÄISKASVANUTE USURISTIMISES ILMNES KÕIGE SELGEMINI ERINEVUS KAHE KIRIKUKORRALDUSE, *RAHVA-* JA *VABAKIRIKU* VAHEL.

Sellest lähtub ka teine Eestis levinud nimetus „lahkusulised", mis on tuletatud „sekti" eestikeelsest vastest „lahkusk". *Sekt* on mitmetähenduslik termin. Inglise keeles on sel tunduvalt neutraalsem (isegi positiivsem) tähendus kui näiteks saksa või eesti keeles. Seal on *sect* samatähenduslik vabakirikuga, vabatahtliku kogudusega (*gathered church*). Saksa keeleruumis on *die Sekte* pigem sõimusõna kiriklikus poleemikas, mis viitab ühekülgsusele, eraldatusele ja fanatismile. Ederberg arutleb sekti ja hereesia mõistete üle ning jõuab järeldusele, et „sekt on üldkiriku kehast väljalõigatud usuline üksus" ja „… kirikuloos on tehtud vahet kirikliku ühtluse lõhkumise (skisma) ja õpetusliku lahkumineku (hereesia) vahel. Sõna „sekt" ühendab neid mõlemaid ja „lahkusk" on „sektiga" identne." Kuid seda analoogiat järgides võiks ka suuri protestantlikke kirikuid, nii luteri kui ka koguni anglikaani kirikut „lahkususks" nimetada, sest rooma-katoliku kiriku silmis on nendegi puhul tegu nii „skisma" kui ka „hereesiaga", rääkimata veel ortodokssete kirikute eksklusiivsest enesemõistmisest.

Reformatsiooni radikaalse suuna usutunnistustest on näha, et nemad nimetasid endid lihtsalt „vendadeks ja õdedeks", ning nad lükkasid tagasi igasugused parteinimed. Kinnistumine *üksnes* ristimisriitusele ja enese identifitseerimine selle kaudu ei olnud nende esmane ja peamine tunnus. Ka Zwingli poolehoidjad nimetasid end reformatsiooni esimeses faasis „ristimisvendadeks" (*Taufbrüder*). Täiskasvanute usuristimine muutus tähtsaks alles seetõttu, et selles toimingus ilmnes kõige selgemini erinevus kahe kirikukorralduse, *rahva-* ja *vabakiriku* vahel.

Kuid ülikkond ja kirikujuhid kasutasid terminit *anabaptistici* üsna meelevaldselt, sest niisugune sõnakasutus andis neile võimaluse suruda pead tõstnud alternatiivne liikumine maha ka vägivallaga. Teistsuguses ristimispraktikas nähti põhimõttelist rünnakut *corpus christianum*'i vastu. Sisuliselt oli ristijateliikumise vastu suunatud vaenu motivatsioon soov välja astuda ühe ja ainsa kristliku ristimise ning sellest tuleneva eklesioloogia kaitseks. Ja *anabaptistici* nimetus andis *juriidilise õigus(tus)e* karistada asjaosalisi surmanuhtlusega.

Ristijate küsimusega tegelev ajalooteadus on näinud palju vaeva, et kõrvaldada käibelt sisuliselt eksitav termin *anabaptistici*. Nende püüdlused rajanevad järgmistele argumentidele: 1) terminiga ei saa seletada nende inimeste usulist identiteeti, sest nende jaoks polnud ristimine ühe riituse kordamine, vaid *esmakordne* usuline kuulekusakt, mida tehti veendumuses, et nende lapsena ristimine ei olnud legitiimne piibellik ristimine; 2) termin on sisult ebatäpne, sest nii need grupid, kes praktiseerisid täiskasvanud inimese teadliku usu peale ristimist, kui ka need, kes lasteristimist lihtsalt mingil põhjusel kritiseerisid või spiritualistlikult üldse sakramentidest ei hoolinud, nimetati tolleaegse riigiõiguse alusel vahet tegemata „anabaptistideks" ning selliselt kuulusid nad tagakiusamisele ja hukkamisele; 3) *anabaptist* on inkrimineeriv termin, millele rajati riiklik süüdistus ja mis kuulus tagakiusajate sõnavara hulka. Nii ei saa harjumuslik kinnihoidmine traditsioonilisest ja tol-

last sallimatust peegeldavast terminist olla tänapäeval enam tõsiseltvõetav argument. Nüüdisaegses uurimises on seetõttu üha enam läbi löömas neutraalne ja tolerantne termin „ristijad" (*die Täufer*). Seda teed on läinud ka näiteks Hollandi ja Soome teoloogid, kasutades vastavalt termineid „ristijad" (*dopers*) ja „ristimismeelsed" (*doopsgezinde*) ning „ristijad" (*kastajat*).

Küsimusi tekib ka terminiga „ristijad", sest seegi nimi tähistab vaid välist märki, mis neid inimesi (valdavalt) ühendas. Siiski oli täiskasvanute ristimise mõte seotud teadliku vastupanuga rahvakirikule, sest lasteristimise praktika, mille tulemusena väike laps automaatselt kiriku liikmeks sai, oli ristijate jaoks allakäinud kristluse üks põhilisi tundemärke.

Ristijate teoloogia tegelikus keskmes asub silmnähtavalt *õpetus kogudusest*, nende soov oli taastada *õige osadus*, mis on lahutatud riigist ega tunnusta koguduseülest õiguslikku organisatsiooni. Kuigi Luther ja Zwingli olid kirikliku keskaja teoloogiliselt küsimärgi alla asetanud ning üritanud kiriku alguaegade juurde tagasi minna, ei suutnud ega tahtnudki nad ületada hilisantiigist saati eksisteerinud kiriku ühiskondlikku vormi – rahvakirikut. Nad üritasid küll teha vahet nähtava ja nähtamatu kiriku, välise ja tegeliku liikmeskonna vahel. Kuna aga senised ühiskondlik-poliitilised suhted jätkusid ja isegi kindlustusid (mõeldes näiteks maaisandalikule kirikukorraldusele luterlikus kirikus), olid mitmed põlised nähtavad puudused (liikmete usuline ükskõiksus, kõlblusetus ning kiriku sõltuvus riigist) uuele reformatoorsele kirikule selle nähtavas vormis jätkuvalt koormaks.

Nii tärkas reformatsiooni ridades varakult soov taastada algkristlus selliselt, et kiriku õigeusklikkust toetaks ühtlasi kiriku ja selle liikmete *pühadus*. Mitmed toonased spiritualistlikud ja müstilised grupeeringud läksid sellest eklesioloogilisest keskmest individualistlikult kõrvale ja neid ei saa seetõttu „ristijate" hulka lugeda.

Mennoniit Cornelius Krahn väidab, et *piibelliku koguduse taastamine* oli ristijate keskne teema, nimetades ristijate mõttelaadi *eklesiotsentriliseks*. Ristijad olid seega need, kes apostliku eeskuju järgi kutsusid üldjuhul vabatahtlikkuse alusel kokku „tõelise koguduse" ja viisid selle kindlasse süsteemi (lahutatus riigist, teadlik ristimine, piibellik kirikukari, usulisest eneseteadvusest lähtuv valmidus märterluseks). Ristimine oli selles kontekstis lahutamatult seotud eklesioloogiaga – täiskasvanute usuristimine asetas ristitavad konkreetsesse õndsussündmusesse, kogudusse kui nähtavasse Kristuse ihusse. Ilma koguduseta oleks nende ristimine olnud tähtsusetu. Ristimist käsitleti seega nii märgi kui ka sündmusena: märk, et see näitas ristitavale, kust leida päästet ning troosti, ja sündmus, et see liitis ristitava Kristuse ihuga. Ristimise juures oli oluline just vaimulik uuenemine, mida Kristus oma Vaimu läbi teostas.

Ristimine oli ristijate jaoks initsiatsiooniakt, mis avas ristitavale Jeesuse Kristuse koguduse kui tõelisuse, milles tema usk kasvab ja säilib ning tema elu saab pühitsetud. Ristijad üritasid säilitada ristimise ühtsust ja seejuures välja arendada teoloogiliselt ning eklesioloogiliselt diferentseeritud eneseteadvust. Sealjuures ei olnud ega muutunud ristimine nende jaoks kunagi „eesmärgiks iseeneses", sellest saab kõneleda *üksnes* seoses *eklesioloogiaga*. Kuid termin „ristijad" oleks ilmselt neidki rahuldanud, sest sellega on silmas peetud enamat kui vaid parteilist kriitikat ühe sakramendi aadressil. ■

Järgneb septembrikuu Teekäijas

RISTIJATE TEOLOOGIA KESKMES ASUB ÕPETUS KOGUDUSEST, SOOV TAASTADA ÕIGE OSADUS, MIS ON LAHUTATUD RIIGIST EGA TUNNUSTA KOGUDUSEÜLEST ÕIGUSLIKKU ORGANISATSIOONI.

▲ Karikatuur 17. saj kujutab anabaptistist naist, kes ulatab õudust tundvale presbüterlasest mehele lapse pea. Pilt väljendab kujukalt „anabaptistidest" loodud laimavat ja lausa kriminaalset avalikku kuvandit ning nimetuse kasutamist sõimusõnana.
Allikas: http://www.widdershausen. de/wieder-taufer.html

Väikeste prohvetite raamatud avanevad

- Janek Järveotsa kokkuvõte oma KUSi lõputööst
- Foto: Ermo Jürma.

Tänapäeva inimene eelistab interaktiivset keskkonda ja seepärast valmisidki 12 videoloengut.

„Prohvetites on kirjutatud: Siis on nad kõik Jumalalt õppinud. Igaüks, kes Isa on kuulnud ja temalt õppinud, tuleb minu juurde" (Jh 6:45). Nõnda ütles Jeesus, kui ta õpetas Kapernauma sünagoogis.

Kuid mida on siis Prohvetites kirjutatud? Kes need prohvetid olid ja mida Jumal meile nende kaudu õpetab? Just nendele küsimustele otsisin vastuseid oma Kõrgema Usuteadusliku Seminari lõputöö projektis „Vana Testamendi väikesed prohvetid ja nende relevantsus kristlikus koguduses." Kui kõrgkooli lõpetaja võtab ette põneva uurimustöö, püüab ta leida vastuseid mõnele tänapäeval üleskerkinud probleemile. Mina hakkasin küsima, mida kõneleb Jumal meile täna väikeste prohvetite läbi? Nende all mõeldakse Vana Testamendi viimast 12 raamatut. Võrreldes Jesaja, Jeremija, Hesekieli ja Taanieli suurte raamatutega on väikeste prohvetite raamatud väikesed (sealt tuleb ka nimetus – väikesed prohvetid). Minu töös olidki vaatluse all kõik 12 väikest prohvetit – Hoosea, Joel, Aamos, Obadja, Joona, Miika, Nahum, Habakuk, Sefanja, Haggai, Sakarja ja Malaki.

Väikesed prohvetid on osa Piibli tervikust

Kogudused ja vaimulikud töötegijad keskenduvad peamiselt evangeeliumi kuulutamisele ning üldisele kristlikule kasvatustööle. Jumalateenistustel, osadusgruppides ja muudel kristlikel kogunemistel loetakse evangeeliume, apostlite kirju, Psalme, valitud peatükke Moosese raamatutest ja suurtest prohvetitest. Kuid tihti jääb just väikeste prohvetite terviklik tundmaõppimine tahaplaanile. Jutlustes korduvad sealt pigem üksikud messiaanlikud ettekuulutused.

Jeesust Kristust tuleb meil näha aga läbi kogu Piibli, kaasa arvatud läbi Vana Testamendi väikeste prohvetite sõnumi. Kuid mitte ainult. Jeesus tuli meid õpetama ja eeskuju näitama. Iga kristlane, kes on tõotanud Kristust järgida, järgib samas just seda, mida Piibel meile tervikuna õpetab. Väikesed prohvetid on aga üks osa sellest tervikust. Seetõttu pidasin vajalikuks pühendada oma lõputöö projekti Vana Testamendi väikestele prohvetitele.

12 videoloengut

Tänapäeva inimene eelistab interaktiivset keskkonda ja ka mitmed kogudused, nende väikegrupid ning Piibli iseseisvad uurijad ootavad kergesti ligipääsetavaid videoloenguid. Et pakkuda selgust väikestest prohvetitest ja nende sõnumitest nii omaaegsele rahvale kui ka tänasele päevale, valmisidki 12 videoloengut. Igaüks neist esitleb ühte Vana Testamendi väikese prohveti raamatut. Kompaktne veerandtunnine esitlus ühe prohveti kohta peaks olema üldistav täiendus (või sissejuhatus) vastava prohvetiraamatu enda lugemisele, haarates kaasa nii kuulmis- kui ka nägemismeele. Loengusari pakub kuulajatele-vaatajatele esmaseid teadmisi väikeste prohvetite elust, nende ajaloolisest ja religioossest taustast, raamatute jaotusest ja sõnumitest omaaegsetele kuulajatele. Seejärel pööran tähelepanu väikeste prohvetite raamatute sõnumi relevantsusele ja teoloogilistele rõhuasetustele, mis on olulised tänapäeva kuulajatele. Iga video lõpuosas on toodud küsimused, mida saab loengu järel väikegrupis arutada, luues sellega tingimused teemakohaseks ja avameelseks aruteluks.

Väikeste kirjaprohvetite raamatud on üsna erinevad. Mõne ülesandeks on vaid paari küsimuse avamine, teine sisaldab palju probleeme, isikunimesid, rahvaid, riike, nägemusi, ettekuulutusi jne. Lõputöö projektile püstitatud lähteülesandeks oli valmistada igaühest neist üks 15minutiline videoloeng. Seega pidin tegema valiku. Nii on teadlikult välditud arvukatesse detailidesse ja teoloogilistesse koolkondadesse laskumist, tahaplaanile pidid jääma mitmed huvitavad eksegeetilised ja hermeneutilised probleemid. Videoloengute eesmärgiks ei olnud ka pidada jutlusi, vaid aidata mõista väikeste prohvetite põhisõnumit, mida nende raamatud meile edastavad.

Prohvetid kutsuvad tagasi Jumala juurde

Iisraeli prohvetite suurim panus oma rahva usuelule ei olnud mitte uus ilmutus Jumalalt, vaid uus kutse jääda ustavaks sellele, mida Jumal oli endast juba avaldanud, parandada meelt ja tulla tagasi Jumala juurde. Prohvetid

ei väsinud selgitamast, et tõeline usk ei ole pelgalt mingi usukomme või isegi veendumus, vaid see puudutab alati ka käitumist. Halastamatult ründasid nad oma kaasaegseid mitte sellepärast, et need ei jaatanud seadusesätteid, nagu need on kirjas juba Moosese raamatutes, vaid seepärast, et oma usku ei rakendatud igapäevaellu. Prohvetid kõnelesid Iisraeli rahva südametunnistusele. Nad hoiatasid läheneva õnnetuse, võimaliku pagenduse eest. Ja kui Jumala kohtuotsus oli tabanud Iisraeli, andsid nad lootust ja edastasid Jumala tõotusi uue elu alustamiseks (Am 5:21–24).

Seesama mõte ei ole kaotanud aktuaalsust ka tänapäeval. Üleskutse, parandada meelt, järgida Kristust ja elada Jumalale meelepärast elu, on põhisõnumiks ka Uue Testamendi ajastul. Seega on igati õigustatud küsimus, millist rolli mängivad selle juures Vana Testamendi väikesed prohvetid? Kas neil on meile kui uue lepingu rahvale üldse midagi pakkuda? Oma sõnumid ütlesid nad ju muistsetele valitsejatele, preestritele ja rahvastele. Valminud videoloengud koondavad vastuseid nendele küsimustele.

Nagu me teame, tegeleb prohvetlus mineviku, oleviku ja tulevikuga. Me peame märkama, et tolleaegne prohvetlus viitas üha selgemalt uuele algusele – Jeesuse Kristuse ehk Messia tulekule. Väikeste prohvetite sõnumid kõlasid küll esmalt Iisraeli rahvale, kuid tihti ka naaberrahvastele. Sõnumid Messia tulekust on aga rõõmusõnum kogu inimkonnale. Kuid enne Jeesuse Kristuse pääste vastuvõtmist tuleb meil pöörduda ja meelt parandada, et Jumal saaks meid päästa ja seejärel muuta meid järjest rohkem enda sarnaseks. Seetõttu võiksid need videoloengud olla, lisaks huvitavatele ajaloolistele faktidele, üleskutseks pöördumisele ja meeleparandusele. Nendes on ka oluline koht juhistel, kuidas elada Jumalale meelepärast elu. Samuti pööran ma erilist tähelepanu just väikeste prohvetite poolt edasi antud eshatoloogilistele, s.t ajastute lõpu kohta käivatele ettekuulutustele. Nende auline täitumine on veel ees ja sünnib Issanda suurel päeval.

Videoloengute ülesehitus

Videoloengud annavad edasi iga prohvetiraamatu põhilise sõnumi. Kuna iga prohvet elas konkreetses ajas ja neil oli seos omaaegse poliitilise ja religioosse olukorraga, siis tutvume ka sellega. Piibel ise, kuid ka paljud teised ajalooallikad, Iisraeli naaberriikide muistsed arhiivid ja arheoloogilised leiud, on seda pilti avardanud.

Edasi tutvume juba prohveti isiku ja tema taustaga. Kuigi prohvet ise jääb Pühakirjas valdavalt tahaplaanile, on tema elul ja sõnumil omavaheline seos. Igaüks neist on oma ajastu laps. Heebrea Piiblis on inimeste nimedel oma tähendus ja need edastavad infot ka prohvetite päritolust, elukutsest, tegevusajast ja kohast ning nendest, kellele ta sõnum on suunatud.

Seejärel tuleb iga prohveti raamatu jaotus, sest ühe teose ülesehituse ehk kava lähem tundmine aitab meil haarata ja mõtestada lahti teose sisu. Kuna prohvetite sõnumid läbivad erinevaid peatükke, aitab raamatu jaotuse tundmine seada prohveti sõnumitele selgemad piirid.

Järgnevalt on võetud kokku prohveti kuulutus omaaegsele rahvale ja viimaks on lühidalt sõnastatud tema sõnum tänasele inimesele, mis on iga video ilmselt kõige kaalukam osa. Kuigi osa prohvetitele antud sõnumitest täitus juba nende eluajal või hilisematel aastatel ja suur osa Jeesuse esimese tulemisega, kannavad need sõnumid olulist tähendust ka tänapäeva inimestele. Jumala tahte kuulutajatena on prohvetid sõnastanud moraali-, õigluse-, õiguse- ja religioosseid norme, mis ei ole kaotanud tähtsust ka tänapäeval. Lisaks on prohvetitel eshatoloogilisi ettekuulutusi, mis täituvad alles ajastu lõpul ning sellele oleme meie lähemal kui nende esmakuulajad.

Videoloengute lõpuosas on iga prohveti raamatu võtmesalmid, mis aitavad meelde jätta tema põhisõnumeid. Iga loengu lõpus on sõnastatud mõned küsimused, mis aitavad vestlusgrupis väikese prohveti sõnumit läbi arutada.

Videoloengud on vabalt kättesaadavad Seminari kodulehel www.kus.tartu.ee.■

> Igas videos on lühidalt sõnastatud ühe väikese prohveti sõnum tänasele inimesele.

▲ Kohila suvefestivali lasteprogrammis õpiti tundma väikest prohvetit Joonat, kelle jutlus oli lühike – „Veel nelikümmend päeva ja Niineve hävitatakse!" –, aga elukäik unustamatult värvikas. Foto: Anett Haljasorg.

◂ EKB Liidu suvefestivali noorteprogrammi üks osa toimus Kohila avatud noortekeskuses. Foto: Marian Tamm.

10 noortesõbraliku koguduse tunnusjoont II

■ Einike Pilli, KUSi rektor

Algus juunikuu Teekäijas

3. SEAL EI LEPITA KESKPÄRASUSEGA

Noored usuvad, et koos Jumalaga võivad nad teha suuri asju ja muuta maailma. Ja keskpärasusega pole see võimalik. Nad ei karda teha proovimise käigus vigu, aga nad ei nõustu pideva ebaõnnestumise ja saamatusega. Vaimustavat tulemust ei saada keskpärasusega rahuldudes.

Kadi (24): Paljuski inspireeris mind (Rakvere) Karmelis kaasa tehes pidevalt õhus olev küsimus: „Kuidas me saaksime pakkuda parimat?" See mõtteviis on aidanud paljudel töövaldkondadel areneda ja ühtlasi on rõõm näha, et noored on sellega kaasas – nad on innukalt nõus parima suunas töötama.
Karina (21): Kas Jumal panustab ainult 50% või 100%? Loomulikult panustab Jumal sajaga ja vaata, mis imed juhtuvad! Me tihtipeale lepime sellega, mis on meile mugav ära teha ja keerulise jätame kõrvale ning arvame, et seda pole vaja. Kui meil on võimalus panustada rohkem, siis peaksime seda tegema.
Joonatan (24): Oma koguduse (3D) keskel küsime pidevalt, kuidas võiksime veel enamate inimesteni jõuda, tehes selleks oma parima. Asju tegemise pärast teha pole piisav. Ma arvan, et noored on ka päris teadlikud oma võimetest – kõike me teha ei suuda, aga kui midagi teha, siis juba hästi. Samas on oluline, et ei tekiks mõtteviis, et meie teeme kõige paremini. Kogudusetöö pole võistlus, vaid meeskonnatöö, kus juhul, kui keegi midagi väga hästi teeb, võidavad kõik.

4. SEAL ANTAKSE NOORTELE VASTUTUST

Kui noored ei saa juhtimisvastutust, lähevad nad mujale. Mis ei tähenda, et neile tuleks lihtsalt ametinimetusi jagada – need on neile pigem tähtsusetud. Noored tahavad kogeda, et neid usaldatakse ja nendega jagatakse vastutust. Liigne kontrollimine, ülejuhtimine ja usaldamatus panevad noori otsima kohta, kus nad saavad, vaatamata väiksemale vanusele ja kogemusele, oma ande rakendada Jumala teenimisse.

Siimeon (18): Vahel antakse uutes kogudustes noortele hoopis liiga vara vastutust. Kogudusega on liitutud peamiselt emotsiooni pealt. Ja kui see vaibub, jääb alles ainult koormav vastutus. Aga Jumalat, keda teenitakse, pole veel õieti tundma õpitud ja seetõttu nad pettuvad koguduses ja kristluses.
Karina: Kogudused kardavad anda noortele vastutust, kuna arvatakse, et nad ei saa hakkama või nt eelmine kord läks midagi valesti. Vastutuse kaudu me õpime, ega ju jüngridki olnud täiuslikud.
Joonatan: Selleks, et kogudused edasi jõuaksid, on vaja pidevalt kasvatada uusi juhte ja töötegijaid. Noortel on tihti aega, motivatsiooni ja vaimustust, kuid teisalt on nendesse vaja ka kõrvalt palju panustada, käia nendega koos protsesse läbi, jüngerdada ja mentordada. Kohati võib see tunduda väsitav, tegelikult on see aga südantmuutev. Mitte ainult noor ise ei kasva usus, vaid ka see, kes tema kõrval käib, kasvab nii usus kui karakteris.

5. SELLE KOGUDUSE PÕHIHUVI POLE OMA LIIKMETE HEAOLU

Milliseid laule laulda jumalateenistusel? Milline peaks olema juhatuse valimise skeem? Kas misjon ja evangelism on samad või erinevad asjad? Noored pole huvitatud vastustest küsimustele, mis huvitavad ainult koguduse liikmeid. Seevastu huvitab neid väga, kuidas jõuda kadunuteni – oma kogukonnas ja globaalselt. Nad küsivad, kuidas vastata vaeste, kodutute, töötute ja muul viisil keerulises olukorras olevate inimeste vajadustele. Nad hoolivad, lisaks inimestele, ka loomadest ja kogu loodust. Sinna on nad valmis panustama oma aega ja raha.

Kadi: Arvan, et see tuleneb kohati sellest, et noorena sa ei ole veel välja kujunenud ning ei teagi veel, kes sa oled ja ega ka tegele selle küsimusega nii palju. Nad ei pruugi mõista iseennast, aga nad mõistavad väga hästi, mis või kes on nende ümber, ning see murrab tihti nende südame. Ja kui kogudus ei pane piisavalt rõhku sellele, mis nende südant murrab, leiavad nad uued kohad, kus nende teemadega tegeletakse.
Siimeon: Vahel on ka nii, et niipea kui inimesed pöörduvad, peavad nad hakkama üksi hakkama saama, sest põhiline energia läheb nendele, kes pole veel Jumalat leidnud. Loodetakse, et kristlaseks saanu otsib edaspidi Jumalat rohkem iseseisvalt. Kuna tihti tuleb pöördumisotsus teiste toetuse pealt ja kui see kaob, kaob ka „kütus", mis aitab Jumalat otsida. ■

Järgneb septembri Teekäijas

„Mina olen," ütleb Jeesus I

- Peeter Roosimaa, Uue Testamendi õppejõud
- Foto: Ermo Jürma.

Kui saadik läks oma ülesannet täitma, siis pidi ta ennast esmalt tutvustama. Uue Testamendi seitsmele *Mina olen* vormelile on lisatud erilised tunnused, mis Jeesuse erakordsust eriti rõhutavad.

Jeesuse isiku ja tema päästeloolise tegevuse mõistmisel on suur kaal Jeesuse enesekohastel *Mina olen* ütlustel. Mitmed neist kuuluvad kõnekujundite hulka, millega püütakse ilmestada Jeesuse siinpoolsuse ja sealpoolsuse vahendamist inimeste jaoks. Ühtlasi näitavad need Jeesuse mitmekülgset olemust.

1. MINA OLEN VORMEL

Mina olen ütlused kuuluvad olulises osas läkitusteoloogiasse. Kui saadik läks oma ülesannet täitma, siis pidi ta ennast esmalt tutvustama, st oma läkituse legitimeerima. See toimus vormi kohaselt: „Mina olen see ja see, ma olen tulnud, et..." Sarnaselt toimus see ka Jumala saadikute puhul. Eriti ilus näide on apokrüüfses Toobiti raamatus: *„Ja nüüd on Jumal mind läkitanud terveks tegema sind ja sinu miniat Saarat. Mina olen Raafael, üks neist seitsmest pühast inglist ... mina ei ole tulnud omaenese armu pärast, vaid meie Jumala tahtel" (Tb 12:14–18).* Vanas Testamendis esitleb Jumal ennast enamasti oma nimega *Jahwe* või *El(ohim)*, vahel lisab ta sinna Aabraham või püha (vt 1Ms 15:7; 17:1 jt; Jos 24:19; 1Sm 6:20; Js 42:8; 43:11,15 jt). Sageli on tema enesetutvustuse sissejuhatuseks „Mina olen". Kuid lihtsalt sõnadega *„Mina olen"* tutvustab Jumal ennast esimest korda, kus ta esitles end Moosesele: *„Ma olen see, kes ma Olen!" Ja ta jätkas: „Ütle Iisraeli lastele nõnda: „Ma Olen" on mind läkitanud teie juurde" (2Ms 3:14).* Veel selgitas Jumal oma olemust, öeldes: *„Nähke nüüd, et see olen mina, ainult mina, ega ole ühtki jumalat minu kõrval! Mina surman ja teen elavaks, mina purustan ja mina parandan ega ole kedagi, kes päästaks minu käest"* (5Ms 32:39). *Mina olen* vormeli püsimist kinnitab nt Js 43:11: *„Mina, mina olen Issand, ei ole muud päästjat kui mina"*. Aja jooksul oli *Mina olen* (hbr, aram *ani hu*) ütlusest saanud juutluses üks kõige püham Jumala ilmutusvormel, mis etendas suurt osa juutide pühadeliturgias.

2. „MINA OLEN," ÜTLEB JEESUS

Kui nüüd Jeesus ka ise *Mina olen* ütlust kasutas, kuidas peaks sellest aru saama? Kas tegemist on lihtsalt Jumala saadiku enesetutvustamisega või kajastub selles eriline jumalikuks olendiks olemise pretensioon? Mõistetavalt tuleb nende ütluste puhul arvestada kontekstiga evangeeliumis. Kuid tihti sellest ei piisa, vaid tuleb arvestada Pühakirjaga laiemalt.

Johannese evangeeliumis esimesena toodud Jeesuse *Mina olen* ütlus pärineb Jeesuse ja ühe naise vahelisest vestusest, mis toimus Samaarias Jaakobi kaevu ääres. Seal tunnistas naine: *„Ma tean, et tuleb Messias, keda nimetatakse Kristuseks. Kui tema tuleb, siis ta kuulutab meile kõik." Jeesus ütles talle: „Mina, kes ma sinuga räägin, olengi see"* (Jh 4:25j). Ilmselt tähendas see lihtsalt: *„Mina, kes ma sinuga räägin, olengi Messias."* See ei ilmne mitte sellest, et naisele vastates kasutas Jeesus vormelit *Mina olen*, vaid vestlusest endast. Et see ütlus iseenesest peaks tähendama „Mina olen Messias", ei ole kuigi veenev.

Keerukam on lugu, kui Jeesus tuli tormisel järvel kõndides jüngrite juurde ja ütles: *„See olen mina, ärge kartke!"* (Jh 6:20). Ka siin võiks see tähendada lihtsalt endast teatamist, nt nagu Jh 9:9, kus nägijaks saanu ütles enda kohta: *„Mina olen seesama."* Kuid arvestades järvel toimunu erakorralisust, võib siin näha tüüpilist ilmutusvormelit: sellises jüngritele ootamatus ja tundmatus ilmumises avalikustas taevane Jeesus oma jumalikku identiteeti.

Kord lehtmajadepühal juudi ülematega väideldes ütles Jeesus: *„Teie olete alt, mina ülalt. Teie olete sellest maailmast, mina ei ole sellest maailmast"* (Jh 8:23). Sellega teatas Jeesus, et tema on taevast saadetud Jumala saadik. Ühtlasi nõudis ta pattude andestuse eeltingimusena tema *MINA OLEN SEE* tunnustamist (Jh 8:24). Pattude andestus oli aga Jumala armutegu, mida ülistati nt valgusepüha liturgia tänulauludes. Ilmselt kõlas see Jeesuse nõue juutide kõrvadele vägagi pretensioonikalt. Nagu öeldud, oli see ju püha Jumala ilmutusvormel, mis etendas suurt osa juutide pühadeliturgias.

Kuid sellega asi ei piirdunud. Jätkuvalt juutidega väideldes kuulutas Jeesus: *„Tõesti, tõesti ma ütlen teile, enne kui Aabraham sündis, olen mina"* (Jh 8:58). Jeesuse mõte oli selles: enne kui Aabraham sündis, olin ma igavikus, samuti nagu ma olen praegu ja saan olema igavesti. Ühtlasi on sellel ütlusel selge seos Js 43:13-ga. Seal ütleb Jumal: *„Enne kui päev sündis, OLEN MINA"* (eestikeelses Piiblis on tõlge pisut teistsugune: *„Ka edaspidi olen ma seesama."*). Samuti näitab see ütlus seost Johannese evangeeliumi eeskõnes

öelduga: *Alguses oli Sõna ja Sõna oli Jumala juures ja Sõna oli Jumal. Seesama oli alguses Jumala juures* […] *Ta oli maailmas, ja maailm on tekkinud tema läbi, ja maailm ei tundnud teda ära* (Jh 1:1–2.10). Viimasel söömaajal koos oma jüngritega ütles Jeesus täiesti Js 43:9j jumaliku ilmutusvormeli stiilis: *„Nüüd ütlen ma teile seda, enne kui see sünnib, et kui see sünnib, et te usuksite, et mina see olen"* (Jh 13:19). Siia sobib Jeesuse ütlus juudi vaimulikele Jeruusalemmas: *„Te uurite pühi kirju, sest te arvate nendest saavat igavese elu – ja just need on, mis tunnistavad minust"* (Jh 5:39).

Ühe näite inimeste reageerimisest Jeesuse *Mina olen* ütlusele leiame tema kinnivõtmise loost. Kui Jeesus oma kinnivõtjatelt küsis, keda nad otsivad, vastasid nad talle: *„Jeesust Naatsaretlast." „Ta ütles neile: „Mina olengi see." … Kui ta nüüd neile ütles: „Mina olengi see", taganesid nad ja kukkusid maha"* (Jh 18:5j). Selline oli inimeste reaktsioon Jeesuse otsesele vastusel*: „Mina olen"*.

Kuid kas Jeesus ikka soovis ise end samastada Vanas Testamendis esitletud Kõrgeima Jumalaga või ennast temaga samale tasemele tõsta? Ühelt poolt ütles Jeesus: *„Mina ja Isa oleme üks"* (Jh 10:30; vt ka 17:22), kuid Jeesus ütles ka: *„Isa on suurem kui mina"* (Jh 14:28). Igal juhul väitis Jeesus oma ütlustega, et inimesena on ta Jumala täievoliline esindaja. Jeesus kinnitas: *„Kes on näinud mind, see on näinud Isa"* (Jh 14:9). Neid suhteid on inimesel raske mõista, küll aga võib ta Jeesust lihtsalt usaldada.

3. ERILISE TUNNUSEGA *MINA OLEN* ÜTLUSED

Lisaks eelkirjeldatud ütlustele toob Johannese evangeelium ära Jeesuse sõnad, kus *Mina olen* vormelile on lisatud mingi eriline tunnus, mingi eriline predikaat, mis Jeesuse erakordsust eriti rõhutab. Selliseid erinevaid variante on seitse. Neis on katutatud piltlikku keelt, mis on kohane, kõnelemaks sellest, millest otsene kõnelemine on võimatu. Jeesuse puhul on tegemist isikuga, kelle kohta puudusid sobivad väljendid ja keda ei saadud kirjeldada teadusliku analüüsiga. Küll aga võidi kasutada mitmesuguseid piltlikke väljendeid ja analoogiaid – eelkõige Vanast Testamendist. Seejuures tuli ammendavama vastuse saamiseks tarvitada korraga mitmeid erinevaid mõistekujundeid. Seda Jeesus oma ütlustes teebki.

1) *Mina olen eluleib*

Kord paasapühade aegu korraldas Jeesus suure söömaaja, kus ta viie leiva ja kahe kalaga söötis umbes viit tuhandet meest, lisaks naised ja lapsed (Jh 6:4–13). *„Kui nüüd rahvas nägi tunnustähte, mille Jeesus oli teinud, ütlesid nad: „Tema on tõesti see prohvet, kes peab tulema maailma""* (Jh 6:14).

Järgmisel päeval algas Jeesuse ja juutide vahel väitlus. Esile tõusis küsimus taevasest tunnustähest, mida Jeesus peaks tegema. Kõrbeteekonnal sõid juutide esivanemad mannat, *„nõnda nagu on kirjutatud: Ta andis neile süüa leiba taevast"* (Jh 6:31; vt Ps 78:24). Millise tunnustähe teeks Jeesus? Selgitades toimunut, ütles Jeesus: *„Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, ei andnud Mooses teile leiba taevast, vaid minu Isa annab teile tõelist leiba taevast. Sest Jumala leib on see, kes tuleb taevast alla ja annab maailmale elu."… „Mina olen eluleib. Kes minu juurde tuleb, see ei nälgi iialgi, ja kes minusse usub, see ei janune enam iialgi"* (Jh 6:32–33.35). *„Mina olen eluleib … Mina olen taevast alla tulnud elav leib. Kui keegi sööb seda leiba, siis ta elab igavesti; ja leib, mille mina annan, on minu liha; ma annan selle maailma elu eest"* (Jh 6:48.51).

Jeesus on eluleib selle erilises, väljavõttelises tähenduses. ■

Järgneb septembrikuu Teekäijas

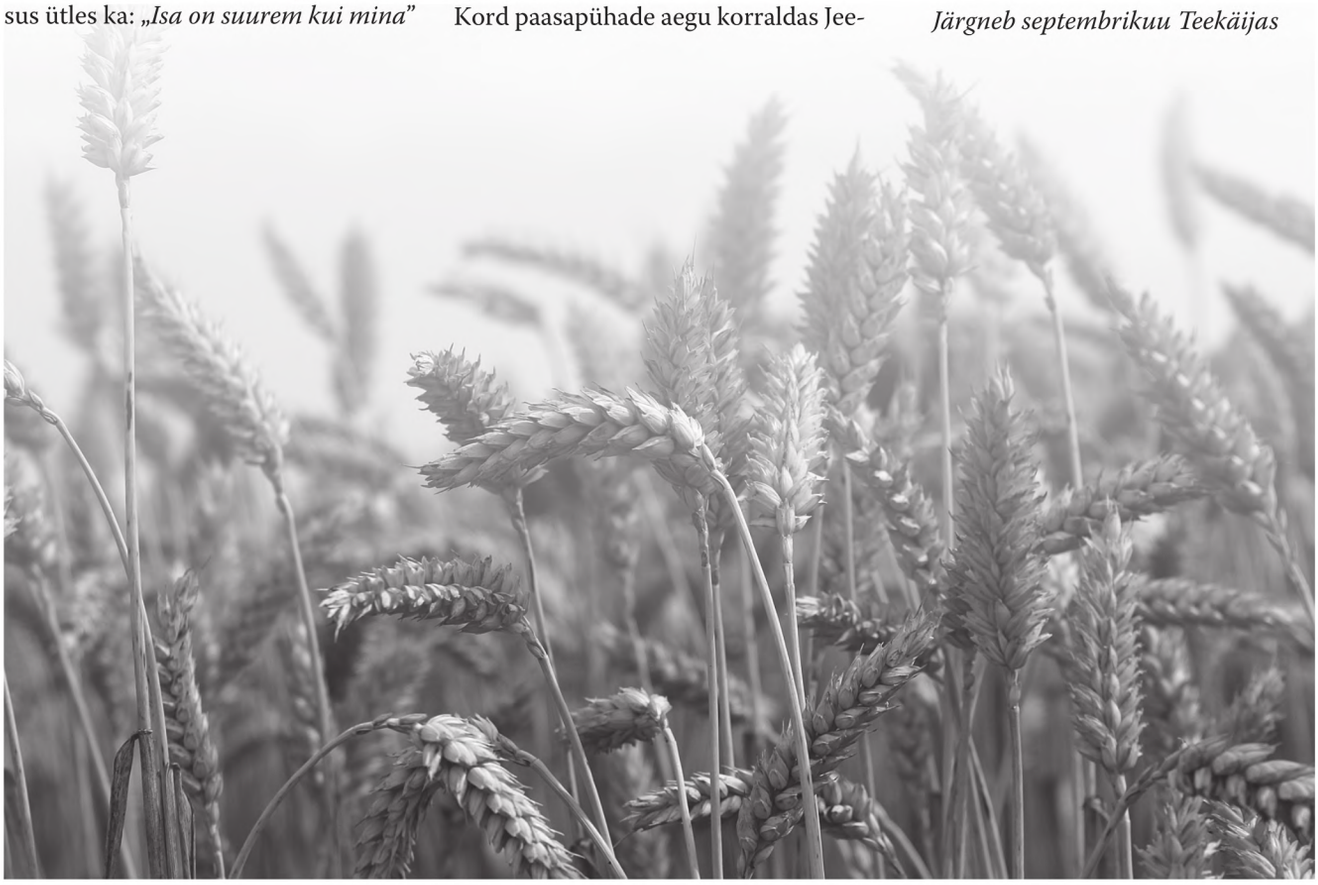

Kuldar Kaljuste pere lugu innustas teisigi peresid rohkem ühte hoidma.

Käisin pastoriperede laagris

Marilill Roosimaa, Laagri kogudus

Äsja lõppes väga põnev pastoriperede laager Nuutsaku Puhkekeskuses, kus ma ise käisin. Seal kohtusin paljude sõprade ja tuttavatega, keda polnud terve aasta näinud, kuid ka mitme teise pastoriperega, kellega meie pere on tihedalt läbi käinud.

Selles laagris kogesin, et Jumal muutis midagi minu sees, ja ma nägin tema kaitsvat kätt meie kõigi üle – meil olid imeliselt soojad suveilmad. Päeval paistis päike ja puhus mõnus soe tuul, käisime päevas mitu korda ujumas ja vees pladistamas. Olen tänulik, et ei juhtunud õnnetusi batuudil, mille olime perega laagrisse kaasa toonud. See batuut kogus menu veelgi, kui sellel korraldati üks vägev võistlus, kus pidi sirutama lipuga nii kaugele kui võimalik, hoolimata tagasikiskuvatest kummidest. Isa andis sellele ka usulise võrdpildi – me kõik sirutame evangeeliumiga võimalikult paljudeni, hoolimata olukordadest või takistustest.

Mulle meeldis väga, et meil oli palju vaba aega teiste noorte ning lastega mängida ja tutvuda. Nii mõnus oli taas rääkida oma heade sõpradega. Suurema uuenduskuuri läbinud saun oli see koht, kus saime segamatult koos naistega ja väiksemate tüdrukutega jagada oma kogemusi ning lugusid.

Eriliselt jääb alati Nuutsaku laagritest meelde imehea toit ja muidugi Nuutsaku sünnipäeva puhul tellitud suur tort, mis oli ülirikkalikult kaunistatud. Tort sai aga kiiresti otsa!

Mõnus oli kuulata Kuldar Kaljustet ja tema pere lugu. See innustas kõiki peresid ühte hoidma ja üha rohkem Jumalat kuulama. Päeval mängisid nii suured kui väikesed igasugu spordimänge, nagu võrkpalli ja sulgpalli, ning ka Kaljuste poolt organiseeritud spordimängu, kuhu oli kaasatud igas vanuses laagrilisi.

Läkitusteenistusel julgustas president Erki Tamm meid olema tänulikud ja alati rõõmustama, kui kellegi käsi käib paremini kui meil endil, alati õnnistama teisi nende rõõmudes ja kurbuses. Ta tuletas meile meelde, kui hea on Jumal ja et me võtaksime vastu tema õnnistuse.

Ühesõnaga – laager oli äge! ■

▲ Nuutsaku Õppe- ja Puhkekeskus kuulub 30. septembrist 1991 meie vendluse perele ja on pakkunud kosutust ilmselt tuhandetele õdedele-vendadele. Foto: Erki Tamm.

Tänulaul

Tuuli Geetsia Tšaškin,
Salemi baptistikogudus

Kiitus tõuseb
taeva poole,
kui lõkkesuits
lennutab tulesädemeid,
mis hetkeks lõõmavad
imekaunis õhtus.

Hing taastub
vaevaööst,
tunnen rõõmu
Issanda lunastustööst,
vaid Temas
on rahu,
ei kibesus
sinna mahu.

Minu südames
põleb armastuse tuli,
mis põletab rahutuse,
jah, Issand on hea,
Tema täidab mind
oma rõõmuga.

Mis ei jää Issandal siiski märkamata?

Ruudustikus on vasakult paremale lugedes üks mõte Piiblist.
Iga täht ruudustiku all on õiges tulbas, ent mitte õiges järjekorras.
Kui paigutad tähed tagasi ruudustikku, saad piiblisalmi, mis vastab pealkirjas olevale küsimusele. Sõnavahesid tähistavad mustad ruudud.
Kõik salmis olevad kirjavahemärgid on ruudustikus ette antud.
Piiblisalm on võetud 1997. aasta piiblitõlke järgi.

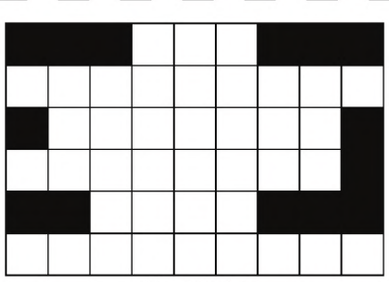

K U H
I M O K
L E U A S S E
Ü T T E A I J L
I I I H M S E A S
R N E K E A U T E

Eelmise Tähesaju „Millal oleks hea pöörduda?" lahendus on kirjas Hb 4:7: „Täna, kui te kuulete tema häält, ärge tehke oma südant kõvaks!"

„Usutavad unistajad” rändasid Põhjarannikul

Einike Pilli, KUSi rektor

▲ Pühajõe õpetaja Peeter Kaldur näitas meile oma kirikut ja saatis õnnistusega teele. Foto: Marge Unt.

▼ Joel-Markuse luuletused olid algul üllatuseks, siis aga juba oodatud. Foto: Meego Remmel.

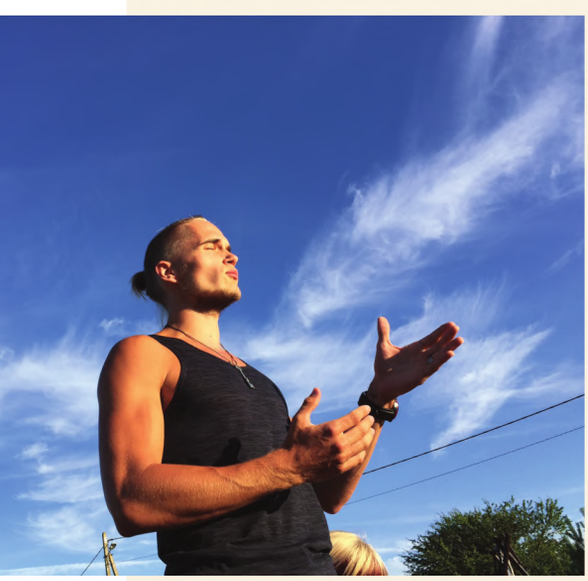

Kokku 28 palverändurit rändasid Pühajõelt Karepani. Noorim teeline oli 13 ja vanim 61. Viiel päeval läbisime 78 kilomeetrit ja nägime palju ilusat. Kõige pikem päev oli 20-kilomeetrine. Reisisime kergelt – asjad viidi autodega sihtkohta ja kaasas kandsime ainult päeva jooksul vajalikku. Telefonid ja arvutid olid välja lülitatud.

Kaasas oli neid, kes palvetavad iga päev, aga ka neid, kes alles palve tähendust otsivad. Minu jaoks pole ilusamat pilti misjonist kui ühiselt käidud tee ja jagatud lood. Koos saadi tolmuseks ja vihmast märjaks, koos kogeti väsimust teelkäimisest ja uut värskust mereveest, koos palvetati ja lauldi.

Rännak algas Toilas. Mulle isiklikult oli täielikuks üllatuseks Oru park – roosid olid täies õies! Mõtlesin, et olen käinud Versailles's ja Veronas, aga näe, Orule pole veel sattunud... Toilast läksime edasi Valastele, siis Kundasse. Pühapäeval, peale jumalateenistust külalistemaja köögis, ronisime Toolse linnuse varemetel. Rännaku lõpetasime leivamurdmisega Karepa liivarannal.

Hommikupoolikud kõndisime vaikuses, pealelõunal otsisime väsimusemõtete peletamiseks endale vestluspartneri, kellega teed ja oma lugu jagada. Päeva lõpus käisime saunas. Nende päevade tormihoiatus ei täitunud, küll aga vaimustas meid meri oma ookeanisarnaste lainetega. Kui teekonnal tuli vahel ka meenutustega kaasnevaid pisaraid pühkida, siis koos lainetes pead vee peal hoides kogesime hõiskamist ja lapselikku rõõmu. Õhturingis jagasime muljeid, kuulasime Joel-Markuse luuletusi ja laulsime koos Helenaga.

„Nautisin täiega ja tundsin end hoituna... Heade inimeste pilku ja päriselt hoolimist oli matkal tunda.” (Kairit)

„Jalad on natuke valusad, aga see läheb üle. Sain kõndida lõpuni, see oli minu jaoks oluline.” (Triinu)

„Meelde jäävad: vaikne enesesse keskenemine, turgutavad dialoogid, uued triibud Joosepi lugudes, Heli seatud rajad, Meego mõttesügavus, Einikese energia, samm-sammult astutud kilomeetrid ja sügav tänutunne.” (Lii ja Tarmo)

„Mulle meeldis täielikus vaikuses kõndida, ilma kohustuseta rääkida ja olla avatult sotsiaalne.” (Auli)

▲ Karepa rannal jagasime kogetut ja leiba. Foto: Tarmo Lilleoja.

▲ Külaliskõneleja piiskop Makarios on üks tunnustatumaid õigeusu teolooge ja bioeetika asjatundjaid. Foto: Meego Remmel.

▲ Vahel tuli kõndida ka libisevatel kividel. Foto: Tarmo Lilleoja.

„Mõistsin sügavamalt, et Jumala imed on väikesed – aga need toimuvad kogu aeg! Kuid me ise peame avama ennast nende hetkede ehtsuse ja ilu märkamiseks." (Külli)

Palverännakul „Usutav unistaja" rääkisid Meego ja Einike läbi viie päeva Joosepi-lugusid. Osalejad said tõmmata mitmeid paralleele oma eluga. Keda kõnetas unistuste, keda ebaõigluse või sisemise vangistuse teema. Mõni tundis ära oma elu suured vastutused, teine andestamisvajaduse. Joosepi loo lõpuosa annab selgelt märku, et „asi pole temas", vaid palju suuremas, lausa globaalses Jumala plaanis, milles ta osales. Seepärast tasubki teha oma tööd suure südamega, olla ustav ja anda andeks.

„Rännakul saab selgeks, mis on tegelikult oluline ja kui väikestest asjadest võib olla rõõmu – kuivad riided, soe saun ja imelised kaasteelised." (Riina)
„Oleme harjunud saama, aga andmisrõõm oli vägev – andsime kõik oma jõu ja julguse, et minna – jõudsime „Ühiselt koos Jumalaga"." (Kersti)

Palveteekonna keskel, reede õhtul, toimus seminari teine suveõhtukool, kus Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku piiskop Makarios rääkis õigeusu spiritualiteedist. Meile oli eriti tähendusrikas tema mõtisklus palve ja teoloogia omavahelistest seostest. Selles oli palju äratundmist ka vabakirikutes kasvanud teelistele. Piiskop kõneles, et ta ei taha saada päästetud üksi, vaid koos teistega. Eestimaalastest rääkides väljendas ta igatsust, et kristlased leiaksid taas oma apostelliku läkituse minna ja teha Kristus Eesti inimeste elus tuntud Suuruseks. Kuulajate küsimustele vastamise järel kutsus aga piiskop suveõhtukoolis osalenuid palveks vakatuma.

„Mõistsin, et need viis päeva koos Jumalaga olid teooriaks ja tõeliselt pannakse kogetu ja õpitu proovile argipäeva naastes – ka seal on vaja hetkes olemist ja osadust taevase Isaga." (Daire)

„Kõike toimekat kõrvale jättes, kohal olles ja vaikides kõndides saab süda avaneda Jumalale, kes hakkab rääkima ümbritseva loodu kaudu, meelde tuletama kohti oma Sõnast ja südant oma vaikse häälega puudutama. Teiste rändajatega seda jagades saavad need kogemused veel elavamaks ja osaks millestki suuremast." (Helena)

„Minu poolt oli rännaku tulemuseks uus lootus Jumala tahte järgi minna ja tasapisi hakata leidma ennast, kelle kaotasin 34 aastat tagasi. Seda on nii raske sõnadesse panna..." (Heli)

Järgmisel aastal plaanime kahte palverännakut – kevadist ühepäevast noortele ja viiepäevast palve-teemalist rännakut suvel, 17.–21. juunil 2018. Suvisel rännakul toimub külalise, TCMI rektori Tony Twisti juhtimisel palvekoolitus. „Raiusin järgmise aasta rännaku aja endale kalendrisse," ütles Hardo. Kui tahad ka mahtuda maksimaalselt 22 osaleja hulka, tasub teha sedasama. ■

Suvefestival 2017 „... järgi?" Kohilas

Välikohvik pakkus õdusa kohtumisvõimaluse. Foto: Tiina Kriste.

„Elu mängus" seisid osalejad silmitsi väga eluliste juhtumitega. Foto: Anett Haljasorg.

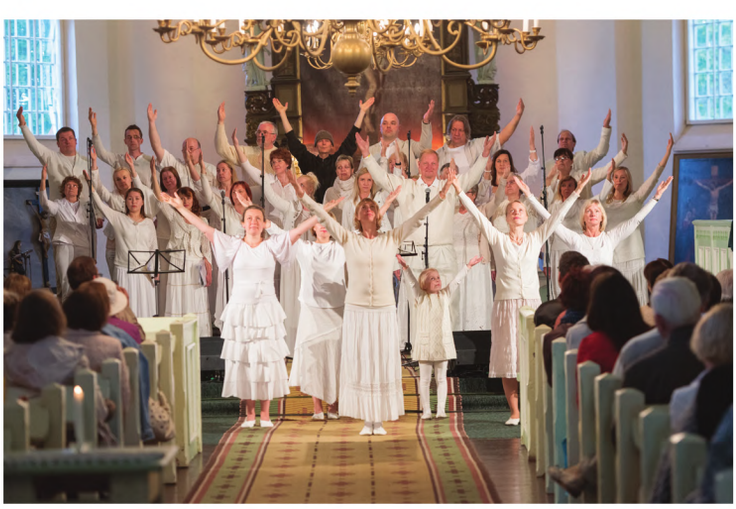

Hageri kirikus esitas Misjonikoor Uudu Ripsi (1924–2010) tekstidele loodud Maarja Vardja laule. Toivo Pilli õhtumõtteist tuli kaasa lause: „Ära lase ajaliku umbrohul lämmatada igaviku taime!" Foto: Peeter Klanberg.

Kohila palvelasse oli koguduse 100. aastapäevaks valminud filmi tulnud vaatama rohkesti rahvast. Foto: Tiina Kriste.

Igaaastane vendluse kauaaegsete vaimulike töötegijate tänulõuna toimus Kohila veskis. Foto: Heldur Kajaste.